

د افغانستان بانک
آمریت عمومی سیاست پولی

گزارش ماهوار سیاست پولی

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

میزان 1398

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی 1398 مقدار پایه پولی 271,804.93 میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ 30 میزان 1398، هدف تعیین شده برای پایه پولی 317,177.498 میلیون افغانی بوده و مقدار حقیقی پایه پولی 280,499.98 میلیون افغانی ثبت گردیده است. این رقم به مقدار 63,677.51 میلیون افغانی کمتر از سقف تعیین شده در عین روز بوده که در حدود 3.2 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

از شروع سال مالی 1398 الی 30 میزان 1398، د افغانستان بانک حدود 1,986.48 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلیم اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 154.47 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 42.31 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

نرخ تورم براساس معیار محاسبه سالانه در این ماه به 1.85 درصد رسیده است. این رقم در ماه گذشته 2.92 درصد ثبت گردیده است. فشار های ضد تورمی بالای شاخص عمومی در این دوره در هر دو بخش شاخص مواد غذایی و شاخص مواد غیرغذایی وارد گردیده است. که در ذیل، تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ حساب خدمات بیلانس تادیات کشور از حالت کسر به حالت مازاد برگشت نموده است. کسر خالص حساب خدمات که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۷,۷۴ - ملیون دالر ثبت گردیده بود در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۵,۷۲ ملیون دالر مازاد حساب خدمات راپور داده شده است.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ مبلغ ۲۸,۵۲ میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه اسد ۲۴,۳۴ میلیارد افغانی بوده که ۴,۱۸ میلیارد افغانیو یا ۱۷,۱۸٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ به ۲۵۲,۳۹ میلیارد افغانی رسیده است که از جمله ۱۱۵,۴۴ میلیارد

و ۱۳۶,۹۶ میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با سال قبل 3.20 فیصد کاهش داشته و از قرار ماه سنبله سال 1398 بالغ بر 298.27 میلیارد افغانی میگردد که در دوره مشابه قبلی (سنبله 1397) بالغ بر 308.14 میلیارد افغانی میگردد. مجموع دارایی ها به اندازه 0.48 فیصد در مقایسه ماه قبلی بابت برداشت سپرده ها کاهش نموده است. در حین زمان بررسی جزئیات مجموع دارایی ها نشان میدهد که پول نقد در خزانه ، طلبات بین بانکی و سایر دارایی ها از جمله ارقام که کاهش چشمگیر داشته اند، میباشد.

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرار سنبله 1398 بالغ بر 42.37 میلیارد افغانی میگردد، در مقایسه با دوره مشابه سال قبلی (سنبله 1397) که در آن قروض ناخالص نظام بانکی به 43.30 میلیارد افغانی میرسید، به اندازه 2.14 فیصد کاهش را نشان میدهد. کاهش ذکر شده در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض میباشد. در حالیکه مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی (اسد 1398) به اندازه 0.40 فیصد عمدتاً بابت استفاده مزید از قروض اضافه برداشت و افزایش در نرخ دالر در مقابل پول افغانی صعود نموده است.

مجموع سپرده ها که منبع اساسی تمویل در بانکها به شمار میرود متشکل از سپرده های مشتریان و بین بانکی میباشد، که در مقایسه با سال قبل (سنبله 1397) شاهد 4.15 فیصد کاهش است و از قرار ماه سنبله سال 1398، بالغ بر 253.91 میلیارد افغانی میگردد. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها ناشی از کاهش در سپرده های جاری و میعاد مشتریان میباشد. این منبع اساسی تمویل در بانکها از ماه گذشته بدینسو به اندازه 0.87 فیصد در اثر برداشت سپرده ها که در سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه بوده افت کرده است.

فهرست مطالب

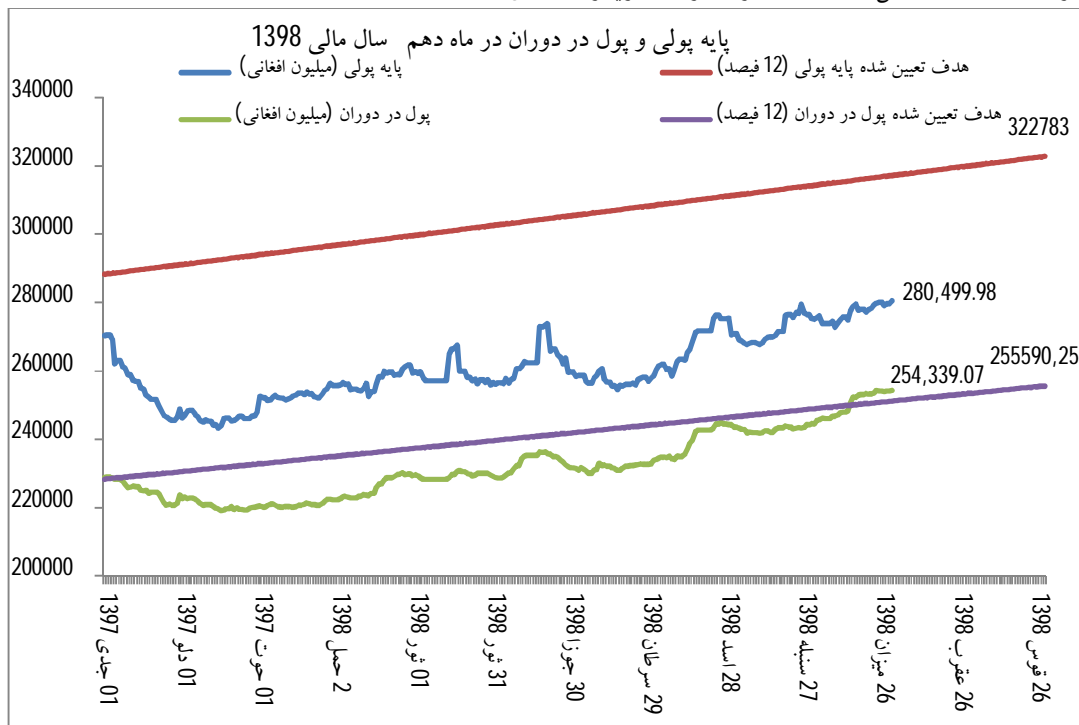
1. سکتور پولی..... 1
- 1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی..... 2
- 1.3 لایام اسعار و اوراق بهادار..... 2
- 1.4 نرخ مبادله..... 6
2. سکتور حقیقی..... 8
- تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه..... 12
- تورم هسته..... 25
3. سکتور خارجی..... 26
- 3.1 بیلانس حساب جاری..... 26
- 3.1.1 بیلانس حساب اجناس..... 26
- 3.1.2 بیلانس حساب خدمات..... 27
- 3.1.3 حساب عاید اولیه..... 27
- 3.1.4 عاید ثانوی..... 27
- 3.2 حساب سرمائوی بیلانس تادیات..... 27
- 4 سکتور مالی..... 29
5. سویفت..... 33
6. سکتور بانکی..... 33
- 6.1 مجموع دارایی ها..... 36
- 6.1.1 روند مجموع دارایی ها..... 39
- 6.2 مجموع قروض..... 39
- 6.2.1 رشد ماهانه مجموع قروض..... 40
- 6.3 مجموع امانات/ سپرده ها..... 47
- 6.3.1 رشد ماهانه مجموعه سپرده ها..... 48
- 6.4 مجموع سرمایه..... 49
- 6.5 مفاد..... 50
- 6.5.1 به طور ماهانه..... 50
- 6.5.2 مفادآوری نظام بانکی به طور مجموعی (جنوری- سپتمبر 2019 - جدی 1397- سنبله 1398):..... 50
- 6.6 سیالیت..... 51
- 6.7 وضعیت باز اسعار خارجی..... 52

1. سکتور پولی

آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودجوی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید.

به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی و پول در دوران را منحنی شاخص ها و اهداف مقداری تعیین نموده و در پلان سیاست پولی برای سال مالی 1398 و توافق رسمی با صندوق بین المللی پول، رشد آنها را 12 درصد در نظر گرفته است.

در ابتدای سال مالی 1398 مقدار پایه پولی 271,804.93 میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ 30 میزان 1398، هدف تعیین شده برای پایه پولی 317,177.498 میلیون افغانی بوده و مقدار حقیقی پایه پولی 280,499.98 میلیون افغانی ثبت گردیده است. این رقم به مقدار 63,677.51 میلیون افغانی کمتر از سقف تعیین شده در عین روز بوده که در حدود 3.2 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد. به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک توانسته است کنترل پول در دوران می باشد. پول در دوران که در ابتدای سال مالی 228,205.59 میلیون افغانی بوده است، به تاریخ 30 میزان 1398 هدف تعیین شد بالغ به 251,151.53 میلیون افغانی ثبت گردیده، در حالیکه مقدار حقیقی پول در دوران 254,339.07 میلیون افغانی بوده است. از اینرو، تفاوت مقدار واقعی پول در دوران به اندازه 3,187.54 میلیون افغانی زیاد از سقف تعیین شده عین روز بوده و در حدود 11.45 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد دلیل افزایش پولی در گردش و بالا رفتن از سقف تعیین شده نشر بانک نوت های جدید در این ماه میباشد. چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی 1398، در گراف زیر نشان داده شده است.

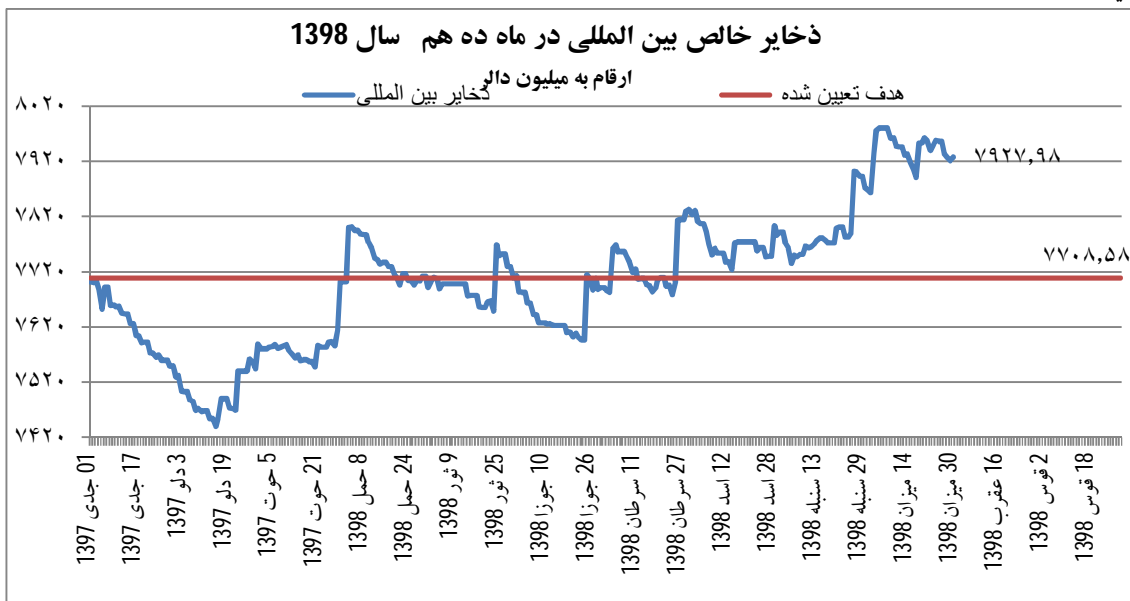

1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترل شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد.

در آغاز سال مالی 1398، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود 7,708.58 میلیون دالر بوده، که این رقم در 30 میزان 1398 به 7927.98 میلیون دالر رسیده و به مقدار 219.40 میلیون دالر افزایش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد.

گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر بین المللی را طی سالهای مالی نشان میدهد.

1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار

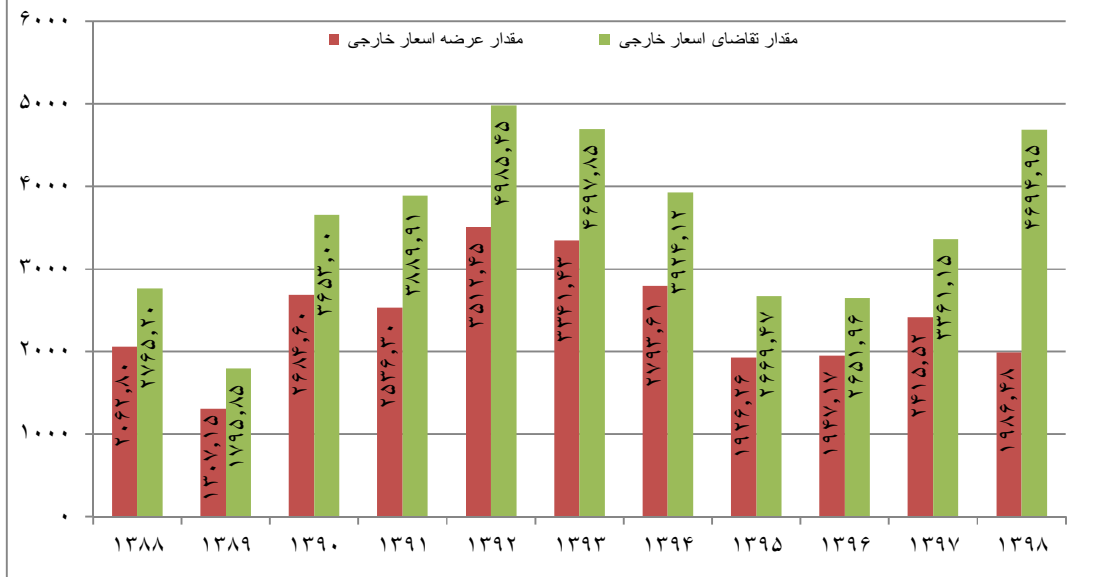
د افغانستان بانک بمنظور کنترل حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیلاً توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی 1398 الی 30 میزان 1398، د افغانستان بانک حدود 1,986.48 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 154.47 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 42.31 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای دالر را در طی 11 سال مالی نشان میدهد.

چارت توضیحی تقاضا و عرضه اسعار از طریق لیلام (میلیون دالر)

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

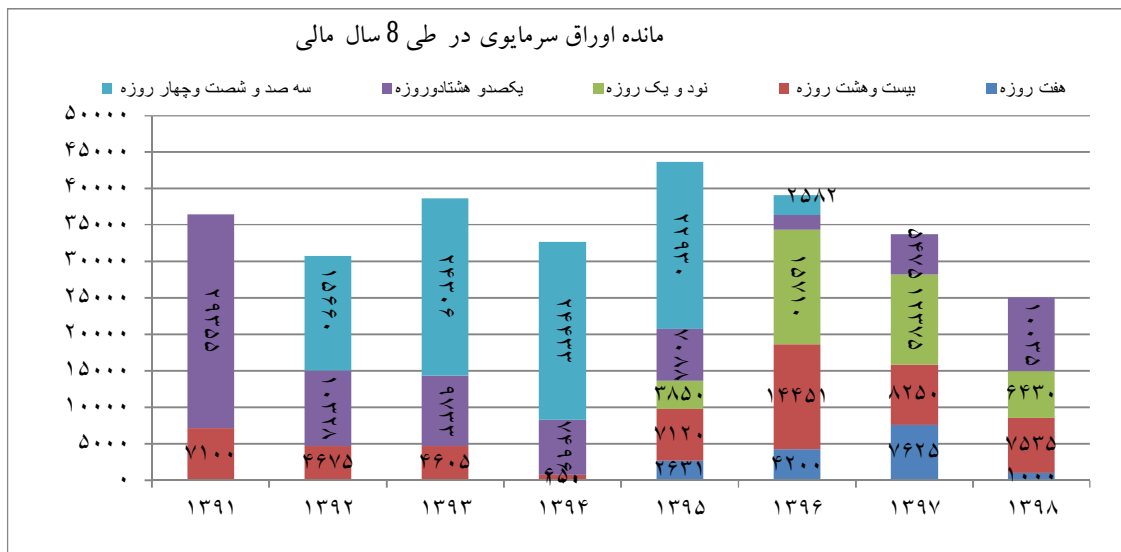
فروش اوراق سرمایوی (مناقصه تکتانه)

اوراق سرمایوی یکی از ابزار های دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزار های سیاست پولی و تشویق بانک های تجارتي به جذب بیشتر سپرده های افغانی از مردم می باشد.

با توجه به وضعیت فوق و جهت تشویق سرمایه گذاری در کشور و دسترسی هر چه بیشتر هموطنان به قرضه، حسب هدایت مقام محترم رهبری بانک، عرضه لیلام اوراق بهادار 364 روزه بتدریج کاهش یافته و همزمان با آن نرخ تکتانه نسبت به سال های گذشته نیز کمتر گردیده است تا بانک ها قرضه دهی شانرا با تکتانه پائینتر و شرایط آسانتر ارایه نمایند.

از آغاز سال مالی 1398 الی 30 میزان ، مانده اوراق سرمایوی¹ لیلام شده بالغ بر 25 میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود 99.21 میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایوی پرداخت گردیده است.

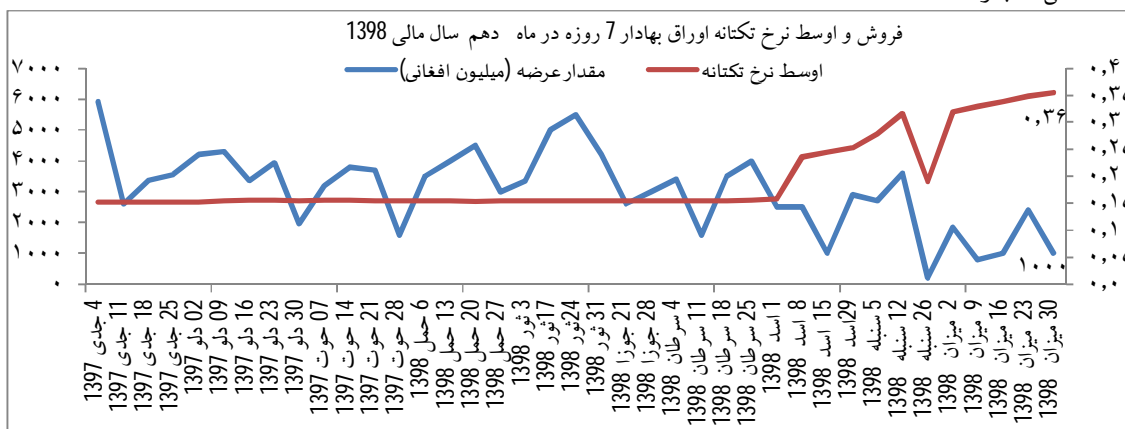
¹ . Outstanding

منبع: مدیریت عملیات بازار/آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه میزان 1 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.36 در صد بوده و مقدار مانده این اوراق به 1 میلیارد افغانی بوده است.

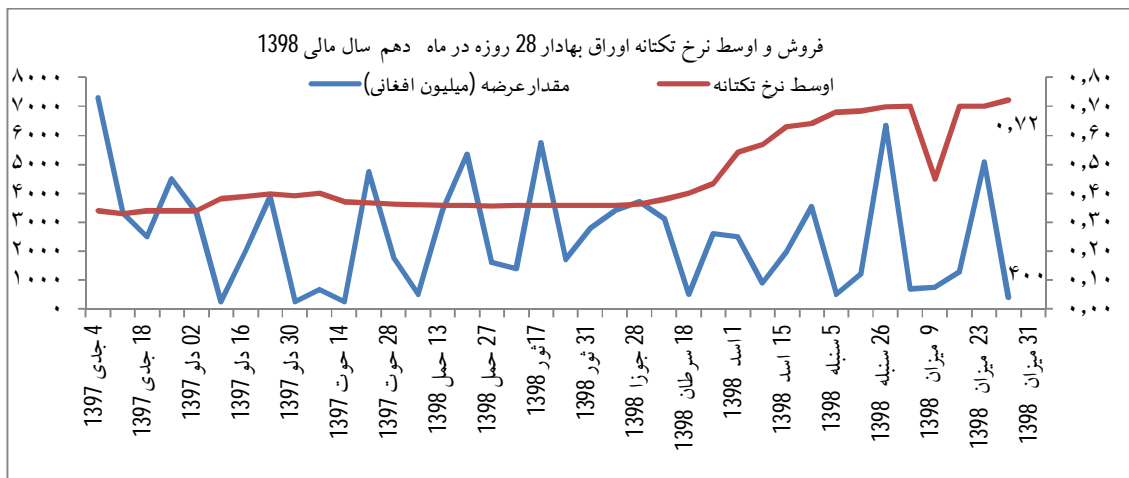

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 28 روزه

آخرین فروش اوراق بهادار 28 روزه در ماه میزان بالغ بر 0.4 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.72 در صد گردیده و مقدار مانده آن 7.535 میلیارد افغانی بوده است.

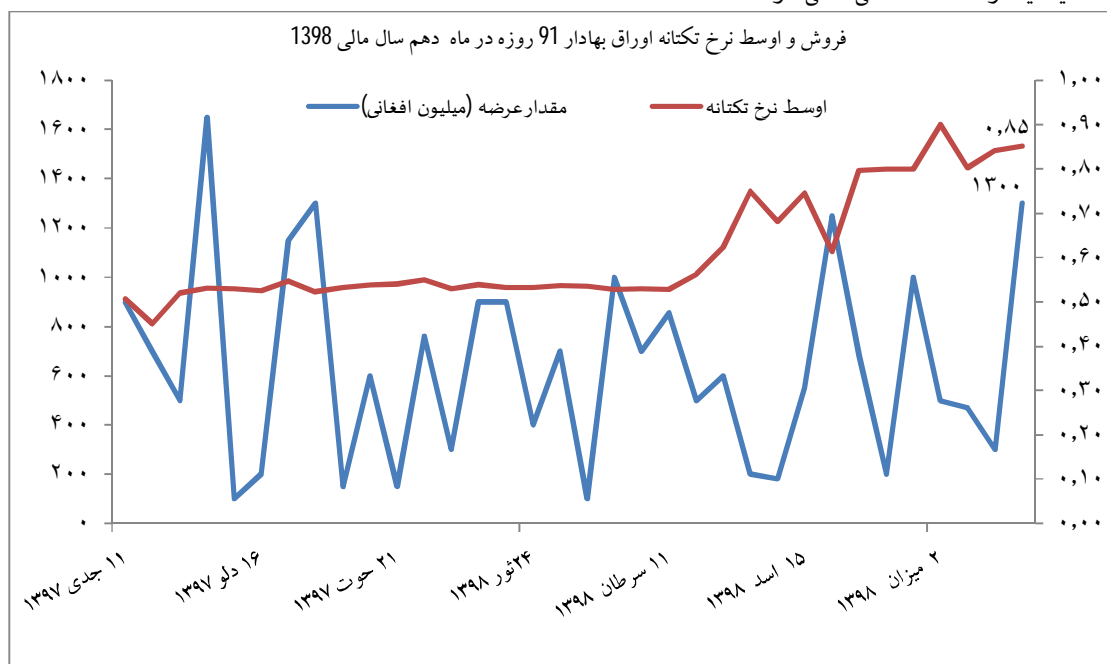

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 91 روزه

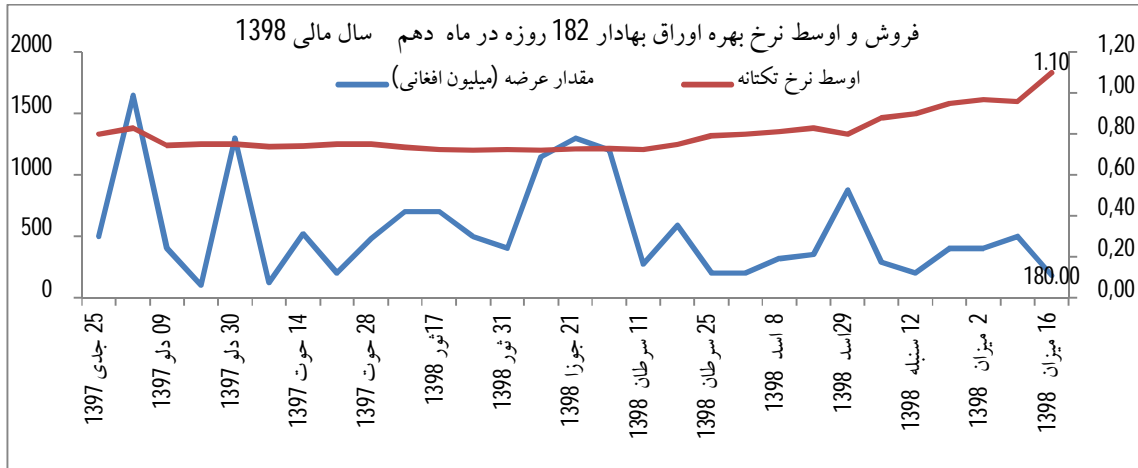
آخرین فروش اوراق بهادار 91 روزه در ماه سنبله 1.3 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.85 در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 6.43 میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 182 روزه

آخرین فروش اوراق بهادار 182 روزه در ماه اسد 0.18 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 1.10 در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 10.035 میلیارد افغانی می رسد.

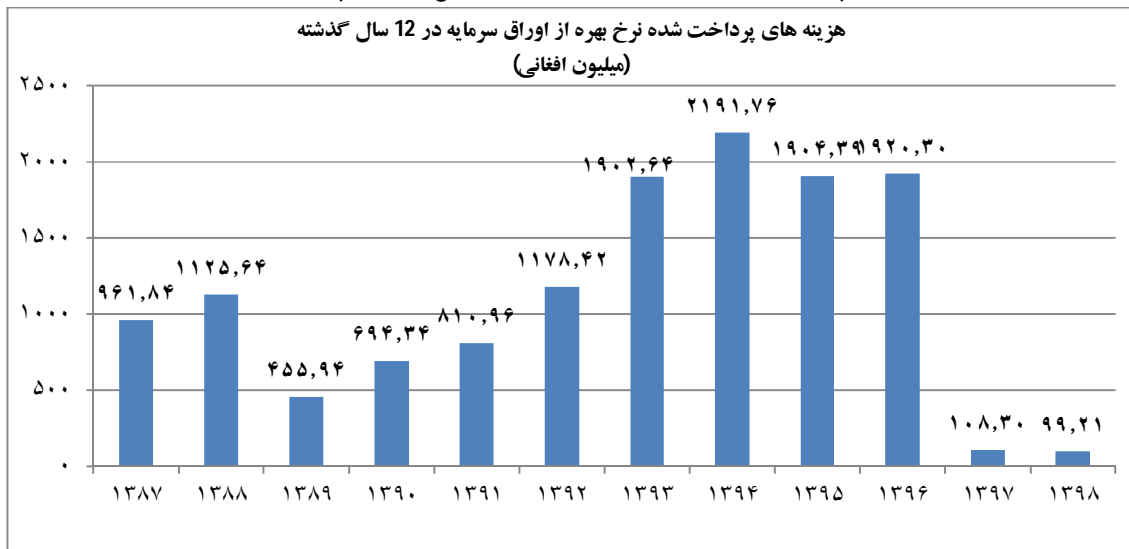

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

قابل یاد آوری است که در پروسه لایام اوراق بهادار 364 روزه سال جاری کاهش به عمل آمده است.

تکتانه پرداخت شده

در طول 12 سال گذشته د افغانستان بانک مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار پرداخت گردید است قرار شرح ذیل چنین ارایه نمود.

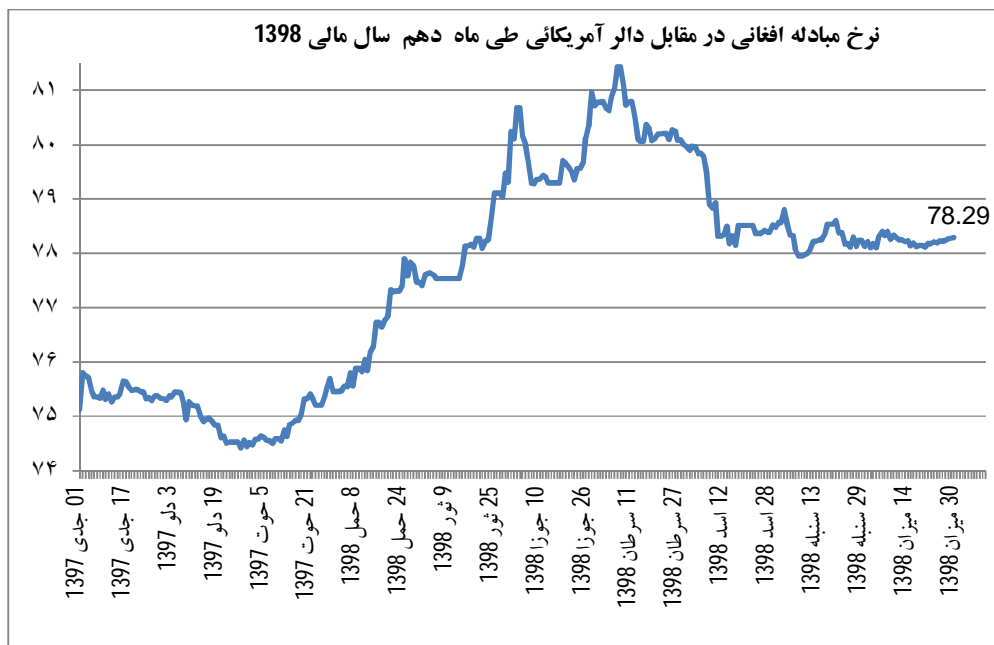
منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

1.4 نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلی و تعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی 1398 الی 30 میزان 1398، نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط 78.22 افغانی ثبت گردیده است که در حدود 4.3

درصد کاهش ارزش از ابتدای سال داشته است و همچنان به آخر سنبله سال مالی نرخ تبادله 78.29 افغانی ثبت گردیده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

جدول شاخص های پولی

سال مالی 1398					سال مالی 1397					
میزان	سنبله	سرطان	جوزا	حوت	قوس	میزان	سنبله	جوزا	حوت	
12					6	4		3	-1	سقف پایه پولی (%)
3.20	1.19	4.82	-4.5	-5.95	2.00-	-8.3	-10	-8	-6	رشد حقیقی پایه پولی (%)
280,499.98	275,042.98	258,700.66	259,654.32	255,627.49	309,476.20	253,466.11	293,168.93	253,771.80	260,389.70	رشد حقیقی پایه پولی (میلیون افغانی)
317,177.49	314,327.17	308,436.51	305,491.17	280,267.14	271,804.90	294,890.25	290,360.45	276,318.10	276,318.10	سقف پایه پولی (میلیون افغانی)
254,339.07	244,489.52	233,781.48	231,598.67	222,147.20	256,127.40	229,041.42	225,276.63	226,589.30	215,734.30	رشد حقیقی پول در دوران (میلیون افغانی)
251,151.53	248,894.55	244,230.13	241,897.91	233,785.34	228,205.60	244,055.84	242,631.24	228,685.20	228,685.20	سقف پول در دوران (میلیون افغانی)
7,927.98	7,868.70	7,823.57	7,691.22	7,702.51	7,550.34	7,514.63	7,549.36	7,499.33	7,349.43	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,684.13	7,708.59	7,451.98	7,402.80	7,250.34	7,301.44	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
25,000	23,920	28,665	27,020	26,665	33,725	34,820	39,515	37,960	19,443	مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)
5,895.74	2,657.34	5,672.74	10,923.40	5,768.54	4,625.81	5,884.87	6,136.46	6,140.47	6,148.91	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی

2. سکتور حقیقی

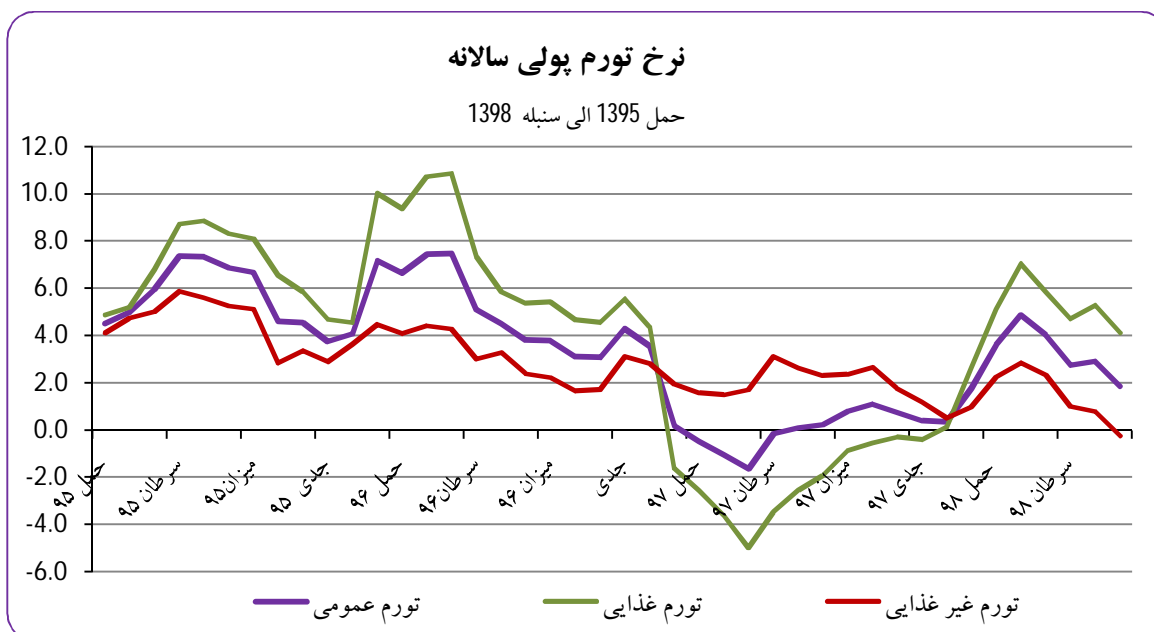
نرخ تورم شاخص عمومی در ماه سنبله 1398 کاهش نموده است. نرخ تورم براساس معیار محاسبه سالانه در این ماه به 1.85 درصد

رسیده است. این رقم در ماه گذشته 2.92 درصد ثبت گردیده است. فشارهای ضد تورمی بالای شاخص عمومی در این دوره در هر دو

بخش شاخص مواد غذایی و شاخص مواد غیر غذایی وارد گردیده است. که در ذیل، تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
شاخص ها	معیار محاسبه سالانه		معیار محاسبه ماهانه	
	اسد	سنبله	اسد	سنبله
تورم عمومی	2.92	1.85	0.09	-0.66
مواد غذایی	5.28	4.13	0.38	-0.58
مواد غیر غذایی	0.78	-0.27	-0.18	-0.74

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

کاهش قیمت مواد غذایی در ماه سنبله ناشی از تغییرات نزولی در اجزای فرعی این شاخص از قبیل قیمت نان و غله، میوه خشک، تازه و شکر می باشد. شاخص قیمت نان و غله که 14.6 شاخص عمومی را بخود اختصاص میدهد از 6.05 در صد در ماه اسد به 4.13 در صد در ماه سنبله کاهش نموده است. علت اصلی این کاهش در دوره تحت ارزیابی افزایش 42 درصدی در تولید گندم می باشد. قیمت میوه جات خشک و تازه که 5 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، از 5.23 درصد در ماه اسد به -0.30 درصد در ماه

سنبله کاهش را تجربه می نماید. افزایش حاصلات میوه جات در کشور بخصوص در ولایات پکتیکا، کندهار و میدان وردک و افزایش تعرفه های گمرکی پاکستان بالای صادرات کشور عوامل کاهش قیمت میوه جات در ماه سنبله 1398 محسوب گردیده و باعث کاهش قیمت در کشور گردیده است. قیمت شکر که 2.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، در ماه سنبله به 10.28 درصد رسیده است، حال آنکه این رقم در ماه گذشته 13.05 درصد ثبت گردیده است. ایجاد فابریکه تولید شیرینی در ولایت جلال آباد و افزایش محصولات نیشکر در پاکستان عوامل عمده در کاهش قیمت شکر و شیرینی می باشند.

بعضی از اجزای دیگر شاخص مواد غذایی از قبیل قیمت روغن، سبزیجات و مصالحه جات در این دوره افزایش نموده است

تغییرات در شاخص مواد غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
سنبله	اسد	سنبله	اسد	
-0.58	0.38	4.13	5.28	تورم در بخش غذایی
-0.21	-1.41	4.08	6.05	نان و غله
0.38	1.93	8.79	9.23	گوشت
0.29	-1.10	0.27	0.95	شیر، پنیر و تخم مرغ
1.27	-0.74	-0.91	-2.70	روغن
-7.31	-0.67	-0.30	5.32	میوه خشک و تازه
1.22	3.44	1.60	0.17	سبزی
-1.04	4.24	10.28	13.05	شیرینی
0.47	2.59	23.59	23.03	مصالحه
0.15	0.44	4.28	4.22	نوشابه غیر الکولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

چنانچه قبلاً تذکر داده شد، تورم در بخش موادغیرغذایی بر اساس معیار محاسبه سالانه در ماه سنبله سال جاری کاهش نموده است. تورم در این بخش از 0.78 درصد در ماه اسد به 0.24- کاهش را نشان میدهد. با توجه به آمار موجود، بیشترین فشارضد تورمی بالای شاخص غیرغذایی از ناحیه شاخص های سرپناه، آب، برق، گاز مایع، ترانسپورت و تعلیم و تربیه وارد گردیده است. شاخص قیمت سرپناه که از بیشترین وزن را در شاخص عمومی داشته و با تغییرات کم بیشترین تاثیرات را بالای شاخص عمومی وارد می نماید، این جز شاخص که 19.1 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، در ماه سنبله به 5.0- درصد رسیده است، درحالیکه این رقم در ماه اسد امسال 3.25- درصد ثبت گردیده است. خراب شدن وضعیت امنیتی در کشور، عدم اطمینان مردم به آینده، تاخیر در نتایج انتخابات ریاست جمهوری و کاهش قیمت تیل در بازار های جهانی عوامل مهم در کاهش قیمت سرپناه در کشور محسوب میگردد.

شاخص قیمت ترانسپورت که دارای 4.3 درصد وزن در شاخص عمومی می باشد، از 2.27- درصد در ماه اسد به 3.86- درصد در ماه سنبله کم تر گردیده است، در این اواخر بهای نفت خام در بازار های جهانی رو به کاهش گذاشت و قیمت نفت در بازار نفتی آسیا بیش از 6 درصد سقوط کرد است، بهای نفت خام در بازار های جهانی رو به کاهش گذاشته و قیمت نفت در بازار نفتی آسیا بیش از 6 درصد سقوط کرد است. دلیل آن سخنان وزیر نفت سعودی بوده که به گفته وی حد اکثر تا دو هفته دیگر، تولید و صادرات نفت آن کشور به سطح قبل از حملات باز خواهد گشت

تغییرات در سایر اجزای غیرغذایی به حدی نیست که بتواند شاخص عمومی را بصورت قابل ملاحظه ای متاثر سازد.

تغییرات در شاخص مواد غیر غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
سنبله	اسد	سنبله	اسد	
-0.74	-0.18	-0.24	0.78	تورم در بخش غیر غذایی
-0.25	0.33	0.28	1.53	تنباکو
-1.10	1.48	5.36	6.30	پوشاک
-1.48	-0.60	-5.00	-3.25	سرپناه
-0.34	0.01	2.97	3.47	لوازم خانه
-0.57	0.28	5.47	6.02	صحت
-0.43	-1.36	-3.86	-2.27	ترانسپورت
-0.55	-0.87	-6.53	-5.84	ارتباطات
-0.41	1.21	2.98	3.44	اطلاعات و فرهنگ
-0.36	-0.09	1.84	3.07	تعلیم و تربیه
1.34	-3.26	1.36	0.27	رستوران و هتل
2.03	1.21	6.15	4.05	متفرقه

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه

معیار محاسبه ماهانه نرخ تورم پولی که تغییرات کوتاه مدت را در سطح عمومی قیمت ها در کشور مورد مطالعه قرار میدهد. بر اساس این معیار نرخ تورم از 0.09 درصد در ماه اسد سال 1398 به -0.66 درصد در دوره تحت بررسی کاهش نموده است. این کاهش از هر دو بخش شاخص مواد غذایی و غیر غذایی سرچشمه گرفته است.

بر اساس معیار محاسبه ماهانه شاخص مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را از آن خود ساخته در ماه سنبله به 0.58- رسیده است. حال آن که این رقم در ماه گذشته 0.38 در صد محاسبه گردیده است. کاهش در این بخش شاخص ناشی از کم شدن قیمت در اجزای این شاخص از قبیل: گوشت، میوه خشک، تازه و شکر می باشد. قیمت شاخص گوشت از 1.93 درصد در ماه اسد به 0.38 درصد در ماه سنبله کمتر گردیده است، این شاخص که 7.5 درصد شاخص عمومی را به خود اختصاص داده و بیشتر شاخص عمومی را تحت تاثیر قرار میدهد. شاخص قیمت میوه خشک و تازه که دربر گیرنده 5.0 درصد وزن در شاخص عمومی می باشد بر اساس تغییرات ماهانه از 0.67- درصد در ماه اسد به 7.31- درصد در ماه سنبله 1398 کمتر گردیده است. یکی از اجزای مهم دیگر بخش غذایی شکر می باشد. این جز شاخص که 2.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه ماهانه از 4.24 درصد در ماه اسد به 1.04- درصد در ماه سنبله سال جاری کاهش نموده است.

همچنان شاخص مواد غیر غذایی که 52.2 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد در این دوره تاثیرات ضد تورمی را بالای شاخص عمومی وارد نموده است. بر اساس آخرین آمار بدست آمده از اداره ملی احصائیه و معلومات، نرخ تورم بر اساس محاسبه ماهانه در بخش مواد غیر غذایی در ماه سنبله 1397 به 0.74- درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 0.18- درصد محاسبه گردیده است. افزایش قیمت مواد غیر غذایی در ماه سنبله اساساً ناشی از تغییرات در قیمت پوشاک، معالجه و تداوی، مخابرات و متفرقه می باشد.

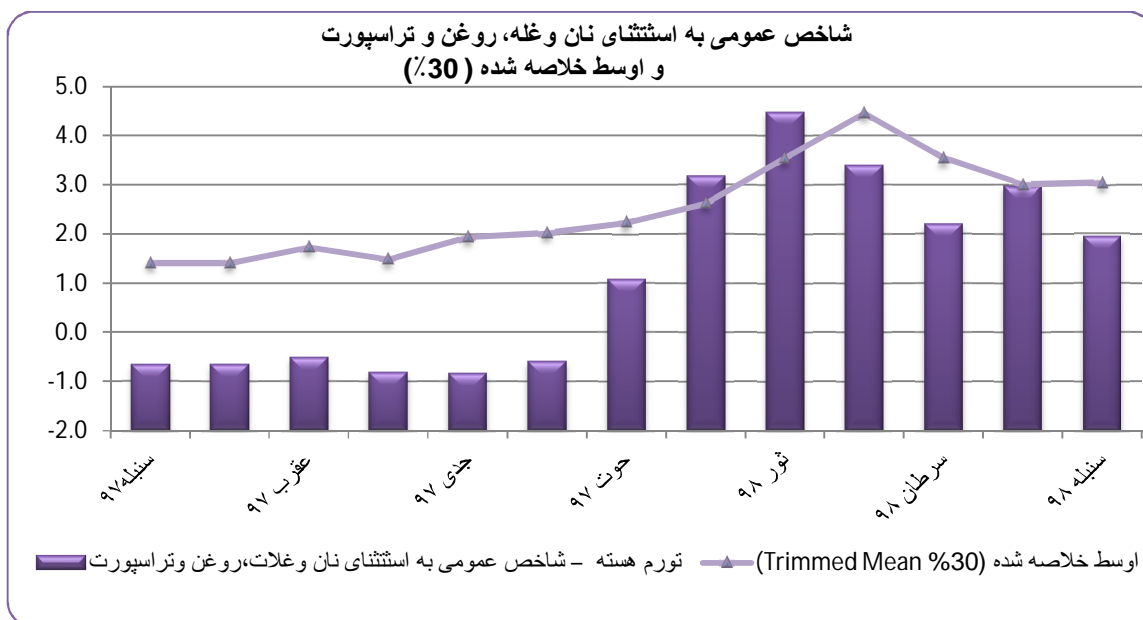
شاخص قیمت پوشاک در ماه سنبله به 1.10- در صد افزایش نموده است. در حالیکه، این رقم در ماه اسد 1.48 درصد ثبت گردیده است. شاخص قیمت تداوی و معالجه از 0.28 درصد در ماه اسد به 0.57- درصد در ماه سنبله کاهش نموده است، همچنان شاخص قیمت اطلاعات و معلومات از 1.21 درصد به 0.41- درصد کاهش را نشان میدهد.

تورم هسته

هدف از محاسبه نرخ تورم بر اساس این معیار بررسی دقیق و مشخص تغییرات در سطح عمومی قیمت ها می باشد. تورم هسته آنعده از اجزای شاخص را که قیمت شان بصورت سرسام آور تغییر نموده اند (و یا هم تغییرات در آن ها بسیار ناچیز می باشد) از شاخص بیرون ساخته و بعداً با استفاده از میتود های موجود تغییرات آنرا ارزیابی می نماید. یکی از معیار های مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد که در آن یک فیصدی مشخص از تعداد مجموعی اجزای موجود در شاخص حذف می گردد. در حال حاضر، تورم بر اساس اوسط خلاصه شده در افغانستان بعد از حذف 30 فیصد شاخص عمومی محاسبه می گردد. تورم بر اساس این معیار در ماه سنبله در مقایسه با ماه ماقبل آن از 3.04 درصد به 2.53 درصد کمتر گردیده است. معیار دیگر تورم هسته عبارت از "شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت" می باشد، تورم سالانه بر اساس این معیار از 2.98 درصد در ماه اسد به درصد 1.93 درصد در ماه سنبله کاهش نموده است. این معیار بر اساس محاسبه ماهانه از 0.52 درصد به 0.88- درصد کمتر گردیده است. تغییرات تورمی بر اساس معیار های هسته در جدول و گراف ذیل نشان داده شده است.

تغییرات تورم هسته در سطح ملی		
سنبله	اسد	شاخص ها
معیار محاسبه سالانه		
2.53	3.04	تورم اوسط خلاصه (Trimmed Mean 30%)
1.93	2.98	شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

3. سکتور خارجی

3.1 بیلبانس حساب جاری

کسر حساب جاری کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال قبیل کاهش نموده. کسر حساب جاری که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۸۴,۵۸ ملیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۶۰۴,۷۴ ملیون دالر یعنی (۲۲) در صد کاهش نموده است. این کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات عمده تآ ناشی از کاهش واردات افزایش دریافت های خدماتی از قبیل (دریافت های خدماتی سفر، ساختمانی، و دریافت های خدماتی دولتی) و به همین ترتیب افزایش در وجوه ارسالی کارگران داخل کشور می باشد.

3.1.1 بیلبانس حساب اجناس

ارزش مجموعی واردات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نماینگر کاهش ۶,۳ درصدی بوده که از ۱۵۶۵,۲۹ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۶۶,۳۴ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

و به همین ترتیب ارزش مجموعی صادرات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نشان دهنده کاهش ۲,۲ درصدی بوده که از ۱۴۶,۸۱ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۳,۶۰ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ بالغ گردیده است.

نوت:

محركات اصلی و اساسی کاهش صادرات اجناس در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ عبارتند از صادرات زعفران، صادرات روغن نباتات طبی و صادرات روده حیوانات.

محركات اصلی و اساسی کاهش واردات اجناس در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ عبارتند از کاهش واردات کالاهای صنعتی، کاهش واردات اجناس مصرفی از قبیل (گندم و

ارد گندمی، روغن تباطی، صابون، بوت، تلیوزیون، قرطاسیه باب، بایسکل و واردات برق) میباشد.

3.1.2 بیلانس حساب خدمات

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ حساب خدمات بیلانس تادیات کشور از حالت کسر به حالت مازاد برگشت نموده است. کسر خالص حساب خدمات که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۷,۷۴ - میلیون دالر ثبت گردیده بود در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۵,۷۲ میلیون دالر مازاد حساب خدمات راپور داده شده است.

کسر حساب خدماتی در سال مالی ۱۳۹۸ با استفاده از سه نوع دریافت ها متاثر گردیده است یعنی: دریافت های خدماتی دولتی، دریافت های سفر مخابراتی، و دریافت های ساختمانی.

3.3.1 حساب عاید اولیه

عواید خالص اولیه کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال گذشته شاهد کاهش ۱۱,۲ درصدی بوده که از ۶۰,۶۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۵۳,۸۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ کاهش نموده است.

3.1.4 عاید ثانوی

عواید ثانوی در کل (کمک های بلاعوض و انتقالات وجوه کارگران) در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال قبل کاهش ۱۲,۷ درصدی را نشان داده که از ۶۵۱,۰۳ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۵۶۸,۴۳ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ کاهش نموده است.

• انتقالات جاری (کمک های بلاعوض):

انتقالات جاری خالص به دولت افغانستان کاهش ۲۰ درصدی را نشان داده که از ۵۳۰,۶ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۴۲۶,۷ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

• وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی:

وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی بداخل کشور ۱۷,۷ درصدی افزایش نموده، که از ۱۲۰,۴۲ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۱,۷۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ افزایش نموده است.

3.2 حساب سرمائوی بیلانس تادیات

حساب سرمائوی بیلانس تادیات که شامل (انتقالات سرمائوی میباشد)، نشان دهنده افزایش ۳۳ درصدی بوده، که از ۱۷۱,۹۳ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۲۲۸,۵۱ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

• حساب مالی بیلانس تادیات

حساب مالی (خالص) بیلانس تادیات که شامل سرمایه گذاری مستقیم، سرمایه گذاری غیر مستقیم، دیگر سرمایه گذاری ها و دارائی های ذخیروی می باشد از ۶,۳ - میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۰,۹۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ می رسد.

• سرمایه گذاری مستقیم

ارزش خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نشان دهنده کاهش ۸۸ درصدی بوده که از ۴۹,۷۵ ملیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۶ ملیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده.

و به همین ترتیب، سرمایه گذاری غیر مستقیم (سرمایه گذاری در اسناد قرضه) از ۱۱,۲۵ ملیون دالر امریکایی در ربع دوم سال ۱۳۹۷ به مبلغ ۲۰,۴۵ ملیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ افزایش نموده است.

جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دالر امریکائی):

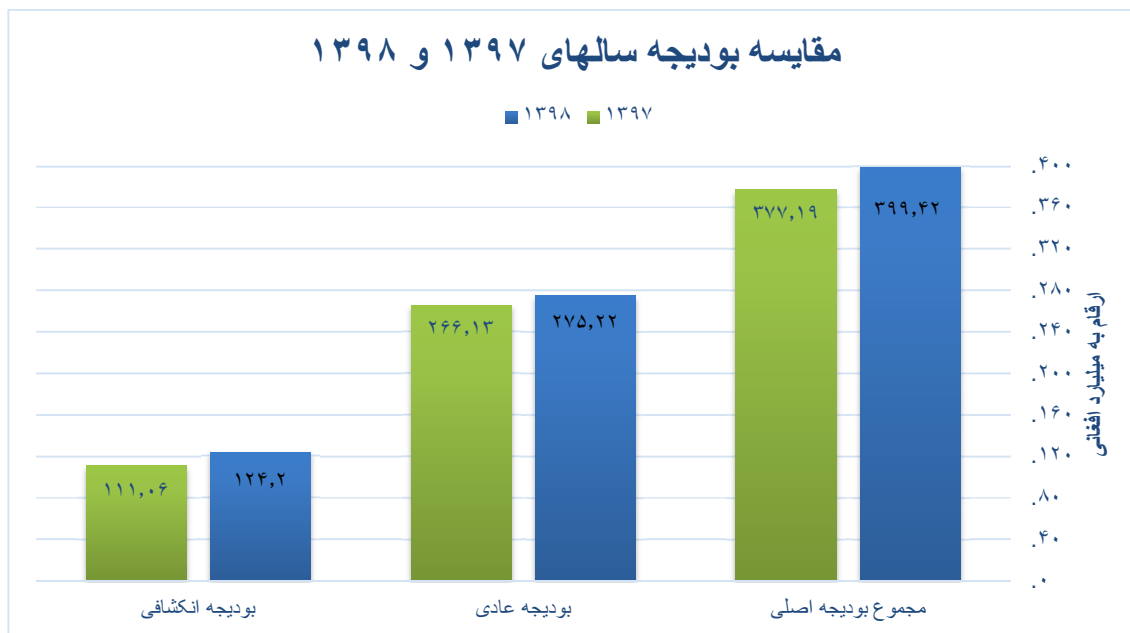
Items / Years	Q1- 97	Q2- 97	Q3 - 97	Q4 - 97	Q1- 98	Q2- 98	%change
Current Account	-1232.36	-784.58	-686.89	-884.88	-1093.83	-604.74	-22.9%
<i>Credit</i>	942.35	1139.46	1356.95	1244.66	944.47	1162.36	2.0%
<i>Debit</i>	2174.71	1924.04	2043.83	2129.54	2038.30	1767.10	-8.2%
Goods and Services Account	-1756.54	-1496.22	-1295.88	-1462.44	-1452.39	-1227.01	-18.0%
<i>Credit</i>	355.20	378.07	649.44	591.07	536.12	489.63	29.5%
<i>Debit</i>	2111.75	1874.29	1945.32	2053.51	1988.51	1716.64	-8.4%
Goods Account	-1590.89	-1418.48	-1313.65	-1397.62	-1458.59	-1322.73	-6.7%
<i>Credit</i>	172.45	146.81	261.88	294.09	182.57	143.60	-2.2%
<i>Debit</i>	1763.35	1565.29	1575.53	1691.71	1641.16	1466.34	-6.3%
Services Account	-165.65	-77.74	17.77	-64.82	6.19	95.72	-223.1%
<i>Credit</i>	182.75	231.26	387.56	296.98	353.55	346.03	49.6%
<i>Debit</i>	348.40	309.00	369.79	361.81	347.36	250.31	-19.0%
Primary Income Account	29.87	60.60	66.34	55.60	53.97	53.85	-11.2%
<i>Credit</i>	40.31	71.72	116.44	78.32	69.88	64.66	-9.8%
<i>Debit</i>	10.45	11.11	50.11	22.72	15.91	10.81	-2.7%
Secondary Income Account	494.32	651.03	542.65	521.96	304.59	568.43	-12.7%
<i>Credit</i>	546.84	689.67	591.06	575.27	338.47	608.08	-11.8%
<i>Debit</i>	52.52	38.64	48.41	53.31	33.88	39.64	2.6%
Current transfers (Official grants)	408.0	530.6	404.4	365.5	162.8	426.7	-19.6%
<i>Credit</i>	408.0	530.6	404.4	365.5	162.8	426.7	-19.6%
<i>Debit</i>	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0%
Personal transfers	86.36	120.42	138.22	156.44	141.80	141.70	17.7%
<i>Credit</i>	138.88	159.06	186.63	209.75	175.68	181.34	14.0%
<i>Debit</i>	52.52	38.64	48.41	53.31	33.88	39.64	2.6%
Capital account	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Credit</i>	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	

Capital transfers	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Credit</i>	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Financial account	56.2	-6.3	311.3	196.34	-15.70	140.90	-2322.4%
Direct investment	-43.45	-49.75	6.22	8.07	0.02	-6.05	-87.8%
Net acquisition of financial assets	-3.78	-4.08	31.18	17.21	8.83	5.84	-242.9%
Net incurrence of liabilities	39.67	45.67	24.96	9.14	8.81	11.89	-74.0%
Portfolio investment	44.21	11.25	107.08	1.18	-18.62	20.45	81.8%
Net acquisition of financial assets	44.21	11.25	107.08	1.18	-18.62	20.45	81.8%
<i>Net incurrence of liabilities</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Other investment	32.63	72.01	85.33	114.49	-26.41	97.19	35.0%
<i>Assets</i>	-2.23	49.57	59.54	107.09	-40.94	90.76	83.1%
<i>Liabilities</i>	-34.86	-22.44	-25.79	-7.39	-14.54	-6.43	-71.4%
Reserve Assets	22.79	-39.85	112.68	72.60	29.31	29.31	-173.5%
Net errors and omissions	1283.69	606.31	571.07	492.41	1038.70	517.12	-14.7%

4 سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتیژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسریبودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

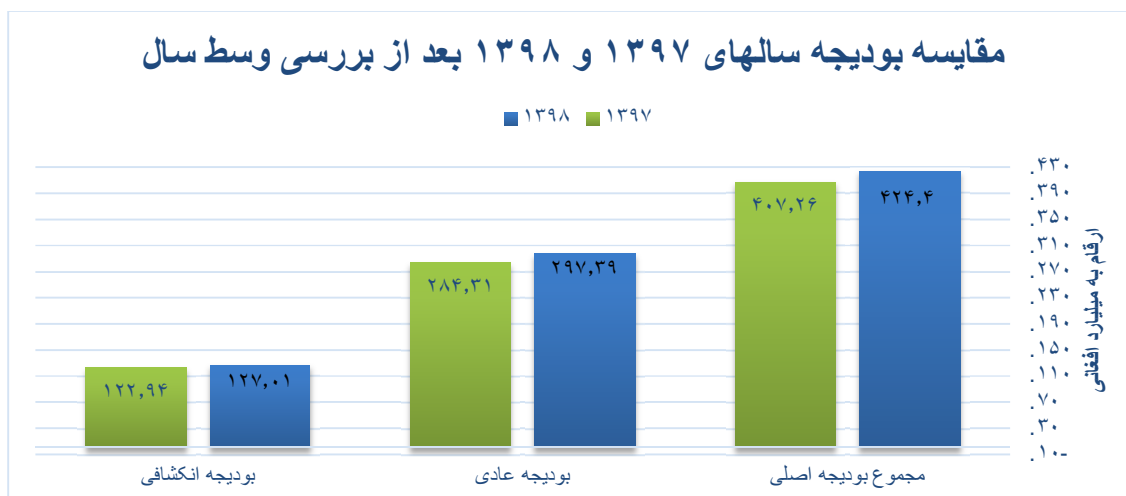
در شروع سال مالی 1398 بودیجه اصلی مبلغ ۳۹۹,۴۲ میلیارد افغانی تصویب شده بود که در مقایسه با سال مالی ۱۳۹۷ که مبلغ ۳۷۷,۱۹ میلیارد افغانی بوده است، ۲۲,۲۳ میلیارد و یا ۵,۸۹٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی ۱۳۸۹، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب ۲۷۵,۲۲ میلیارد و ۱۲۴,۲۰ میلیارد افغانی منظور شده است.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

قابل یادآوری است که بودیجه ملی در جریان سال مالی همیشه قابل تغییر بوده، که به دلیل کمک های غیر اختیاری از طرف کمک کننده ها و یا هم به دلیل بررسی نیم سال بودیجه توسط وزارت مالیه میباشد.

گراف ذیل نشان دهنده آخرین ارقام برای بودیجه سال مالی روان الی اخیر ماه اسد میباشد. تغییراتی که در ارقام ذیل بوجود آمده است به دلیل کمک های غیر اختیاری کمک کننده ها میباشد، درحالیکه بررسی نیمه سال بودیجه سال مالی ۱۳۹۸ از سوی پارلمان تایید گردیده است که بودجه تخمین شده بعد از بررسی وسط سال به مقدار ۴۲۴.۴۰ میلیارد رسید.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

مجموع بودیجه اصلی الی اخیر اسد سال مالی 1398 به 424.40 میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک مبلغ 297.39 میلیارد افغانی و 127.01 میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر سنبله بودیجه اصلی به مقدار ۲۵۲,۳۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودیجه سال مالی 1397 در عین وقت (اخیر اسد) 4.21% و یا 17.14 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ مبلغ ۲۸,۵۲ میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه اسد ۲۴,۳۴ میلیارد افغانی بوده که ۴,۱۸ میلیارد افغانیو یا ۱۷,۱۸% افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ به ۲۵۲,۳۹ میلیارد افغانی رسیده است که از جمله ۱۱۵,۴۴ میلیارد و ۱۳۶,۹۶ میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

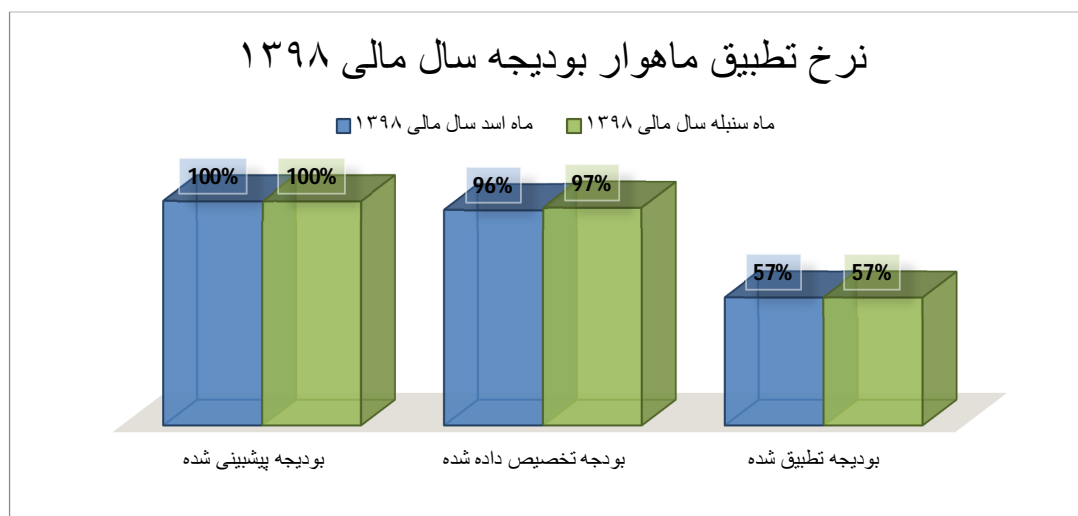
در ضمن، عواید داخلی در ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ به ۱۴,۸۹ میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه اسد ۱۱,۶۳ میلیارد افغانی بوده است، که ۳,۲۵ میلیارد افغانی و یا ۲۷,۹۷% افزایش را نشان میدهد. از طرف دیگر، کمک های خارجی (به شمول قرضه) در ماه سنبله سال مالی به ۱۳,۶۳ میلیارد افغانی ۷,۲۹% برابر با ۰,۹۳ میلیارد افغانی از ۱۲,۷۱ میلیارد افغانی در ماه اسد افزایش یافته است.

همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی 1398 الی اخیر ماه سنبله به ۲۶۱,۳۴ میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک ۱۸۴,۲۸ میلیارد و ۷۷,۰۵ میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه سنبله ۲۴,۳۸ میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه اسد سال ۲۱,۳۸ میلیارد افغانی بوده است، که ۳,۰۱ میلیارد افغانی ۱۴,۰۶% افزایش میباشد. همچنان مصارف انکشافی در ماه اسد سال مالی ۱۳۹۸ به 11.20 میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه سنبله مصارف انکشافی ۷,۸۰ میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده ۳,۳۹ میلیارد افغانی و یا ۳۰% کاهش میباشد.

مشخصات	ماه اسد سال مالی ۱۳۹۸	ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸	از شروع سال مالی ۱۳۹۸ الی ختم ماهسنبله	تفاوت (بین ماه سنبله و ماه اسد)	رشد ماهانه (%)
	ارقام به میلیارد افغانی				
مجموع عواید	24.34	28.52	252.39	4.18	17.18
عواید داخلی	11.63	14.89	136.96	3.25	28.97
کمک های خارجی	12.71	13.63	115.44	0.93	7.29
مجموع مصارف	32.58	32.19	261.34	0.39-	1.19-
مصارف عادی	21.38	24.38	184.28	3.01	14.06
مصارف انکشافی	11.20	7.80	77.05	3.39-	30.31-

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی
اجرای بودیجه اصلی الیآخرماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸ به 57% رسیده استکه
تخصیصات صادر شده به 97% میرسد در حالیکه در ماه گذشته اجرای بودجه 57% و
تخصیصات صادر شده برابر با 96% رسیده بود.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

5. سوئفت

Report of (Outward) Transactions from 1/7/ 1398 up to 30/7/1398

Categories	Remmitter Parties	Message Type	USD	EUR	AED	GBP	CHF	INR
A	Ministries	MT 103,700 & 910	21,593,468.70	3,804,322.00	193,486.00	954,907.00	39,529.00	775,095.00
B	Commercial Banks	202	106,967,738.91					
C	Da Afghanistan Bank	200	506,719,320.30	120,253,676.88				

Report of (Inward) Transactions from 1/7/ 1398 up to 30/7/139

Categories	Beneficiary Parties	Message Type	USD	EUR	AED			
A	Ministries	MT 103,700 & 910	229,167,286.12	1,577,645.08	704,998.00			
B	Commercial Banks	202	55,551,752.56					
C	Da Afghanistan bank	200						
بر علاوه به تعداد 52 معامله تبادلوی FX Deal به ارزش مجموعی (72565613.32) دلار و به تعداد 2 معامله تبادلوی بانک جهانی به ارزش مجموعی 330408.97 دلار امریکائی نیز اجرا گردیده است								

6. سکتور بانکی

قرار آخر سنبله 1398 (سپتمبر 2019) شاخص های عمده مالی نظام بانکی در مقایسه با سنبله 1397 دارای روند نزولی بوده. مجموع دارایی ها، قروض، سپرده ها و سرمایه مالی طی دوره یاد شده کاهش نموده اند، که بابت تصفیه و حذف قروض، بسته شدن فرع یک بانک خارجی، پرداخت سود سهم و کاهش سپرده ها بوجود آمده است. این در حالیست که سیالیت نظام بانکی در سطح مناسب قرار دارد، مفادآوری افزایش نموده است اما کیفیت قروض همچنان دارای روند نزولی میباشد.

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با سال قبل 3.20 فیصد کاهش داشته و از قرار ماه سنبله سال 1398 بالغ بر 298.27 میلیارد افغانی میگردد که در دوره مشابه قبلی (سنبله 1397) بالغ بر 308.14 میلیارد افغانی میگردد. مجموع دارایی ها به اندازه 0.48 فیصد در مقایسه ماه قبلی بابت برداشت سپرده ها کاهش نموده است. در حین زمان بررسی جزئیات مجموع دارایی ها نشان میدهد که پول نقد در خزانه، طلبات بین بانکی و سایر دارایی ها از جمله ارقام که کاهش چشمگیر داشته اند، میباشد.

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرار سنبله 1398 بالغ بر 42.37 میلیارد افغانی میگردد، در مقایسه با دوره مشابه سال قبلی (سنبله 1397) که در آن قروض ناخالص نظام بانکی به 43.30 میلیارد افغانی میرسید، به اندازه 2.14 فیصد کاهش را نشان میدهد. کاهش ذکر شده در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض میباشد. در حالیکه مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی (اسد 1398) به اندازه 0.40 فیصد عمدتاً بابت استفاده مزید از قروض اضافه برداشت و افزایش نرخ دالر در مقابل پول افغانی صعود نموده است.

مجموع سپرده ها که منبع اساسی تمویل در بانکها به شمار میرود متشکل از سپرده های مشتریان و بین بانکی میباشد، که در مقایسه با سال قبل

(سنبله 1397) شاهد 4.15 فیصد کاهش است و از قرار ماه سنبله سال 1398، بالغ بر 253.91 میلیارد افغانی می‌گردد. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها ناشی از کاهش در سپرده های جاری و میعادای مشتریان میباشد. این منبع اساسی تمویل در بانکها از ماه گذشته بدینسو به اندازه 0.87 فیصد در اثر برداشت سپرده ها که در سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه بوده افت کرده است.

نظام بانکی دارای سرمایه کافی بوده، از قرار سنبله 1398 بالغ بر 34.71 میلیارد افغانی گردیده به اندازه 11.64 فیصد مجموع دارایی ها را تشکیل میدهد. سرمایه مالی در مقایسه با دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 2.62 فیصد کاهش دارد که عمدتاً در اثر پرداخت سود سهام و بسته شدن فرع یک بانک خارجی صورت گرفته است.

نظام بانکی افغانستان در سه ربع اول سال مالی 1398 (سنبله 2019)، به مبلغ 1.44 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده است که در دوره مشابه قبلی (سنبله 1397) به مبلغ 1.01 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده بوده. در نتیجه افزایش مفاد نسبت برگشت بر دارایی ها در مقایسه با 0.45 فیصد در سنبله 1397 به 0.58 فیصد در این دوره (سنبله 1398) افزایش یافته است.

سیالیت تمام بانکها در مطابقت با حد اقل تعیین شده بانک مرکزی قرار داشته و از لحاظ وضعیت باز اسعار خارجی، تمام بانکها (به استثنای سه بانک که از حد تعیین شده بانک مرکزی ± 40 برای اسعار خارجی و ± 20 برای اسعار انفرادی خارجی" دالر و یورو طویل المدت تخطی نموده اند) در مطابقت با حدود تعیین شده دافغانستان بانک می‌باشند.

از قرار ماه سنبله 1398 نسبت سرمایه مقرراتی تمام بانکها بالاتر از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی (12% دارایی های عیار شده به اساس خطر) قرار دارند. نسبت سرمایه مقرراتی نظام بانکی در حدود 25.84 فیصد میباشد، که در مقایسه با ماه جوزا سال قبل که به 26.43 فیصد میرسید، به اندازه 0.59 فیصد کاهش داشته است.

مقدمه

نظام بانکی متشکل از 13 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله 3 بانک دولتی، 7 بانک خصوصی متعارف، 1 بانک اسلامی و متباقی² فروع بانک های خارجی اند. ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد.

² به اساس تصویب شماره 53 مورخ 1397/12/18 شورای محترم عالی دافغانستان بانک جواز فعالیت فرع حیب بانک لمیتد فسخ شده است.

تسهيلات	تعداد
نماینده‌گی با خدمات کامل	205
نماینده‌گی با خدمات محدود	205
ماشین های خودکار صرافى (نوع 22)	356
³ *سایر تسهیلات (نوع 252421)	94
** محلات فروش (نوع 23)	108
مجموعه	968

جدول 1

کارت ها	تعداد
کارت بدهی (دبیت کارت)	643,734
کارت اعتبار (کریڈت کارت)	1,333
کارت ای تی ایم (ATM)	245,300
ویب سرفر کارت	14,560
کارت پیش پرداخت	9,178
ماستر کارت	7,627
مجموعه	921,732

جدول 2

* **سهولت نوع 21:** واحد ایکه صلاحیت طی مراحل ابتدائ قرضه را داشته، اما صلاحیت پرداخت قرضه را ندارد.

سهولت نوع 24: واحد ایکه فقط صلاحیت تادیه پول نقد را داشته مانند پرداخت معاشات کارمندان دولتی و غیر دولتی، و یا سایر تادیات نقدی برای مشتریان بانک.

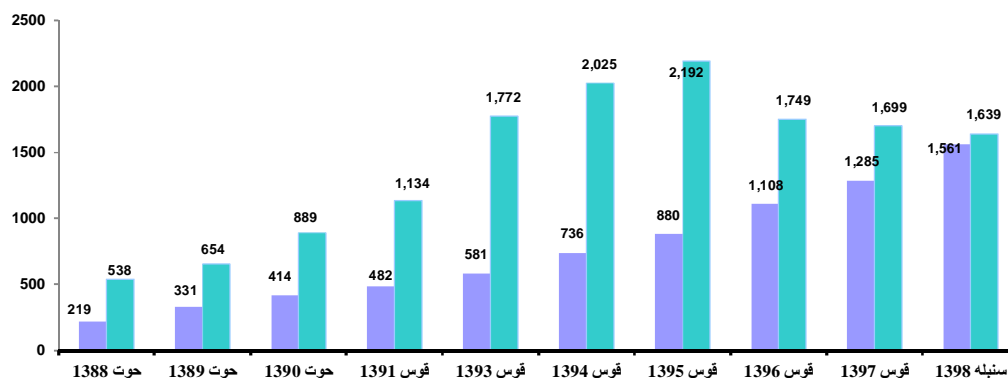
سهولت نوع 25: واحد ایکه صرف صلاحیت در یافت پولی نقد را از عامه بشکل امانات در حسابات مختلف اشخاص حکمی و حقیقی (معمولا سفارت خانه ها، هتل ها و غیره) و صدور رسید جهت در یافت پول نقد.

** **سهولت نوع 23:** شبکه‌ای خدماتی در فروشگاهها (تنها مصارف را وضع نموده اما صلاحیت پس انداز را ندارد).

تسهیلات نمایندگی در 33 ولایت کشور بشمول شهر کابل قابل دسترس بوده، در حالیکه خدمات ATM در 28 ولایت، دبت کارت در 31 ولایت کشور و کریدت کارت در 6 ولایت کشور قابل دسترس می‌باشد.

ضمناً، تا کنون بطور مجموعی بتعداد 1561 عرضه کنندگان خدمات پولی مجوز و بتعداد 1639 صرافان مجوز در کشور فعالیت مینمایند. از 1561 عرضه کنندگان خدمات پولی مجوز، 277 عرضه کننده خدمات پولی در کابل، 954 عرضه کننده خدمات پولی در سایر ولایات مصروف فعالیت می‌باشند. برعلاوه، به تعداد 330 نمایندگی های دفتر مرکزی عرضه کنندگان خدمات پولی در شهر کابل و سایر ولایات مصروف فعالیت اند. از 1639 صرافی های مجوز، 347 صرافی در کابل، 1286 در سایر ولایات و به تعداد 6 نمایندگی دفتر مرکزی در سایر ولایات کشور فعالیت می نمایند. جهت مشاهده روند عرضه کنندگان خدمات پولی و صرافان به گراف شماره (1) مراجعه گردد.

عرضه کننده گان خدمات پولی و صرافی ها

صرافی‌ها (1) عرضه کننده گان خدمات پولی

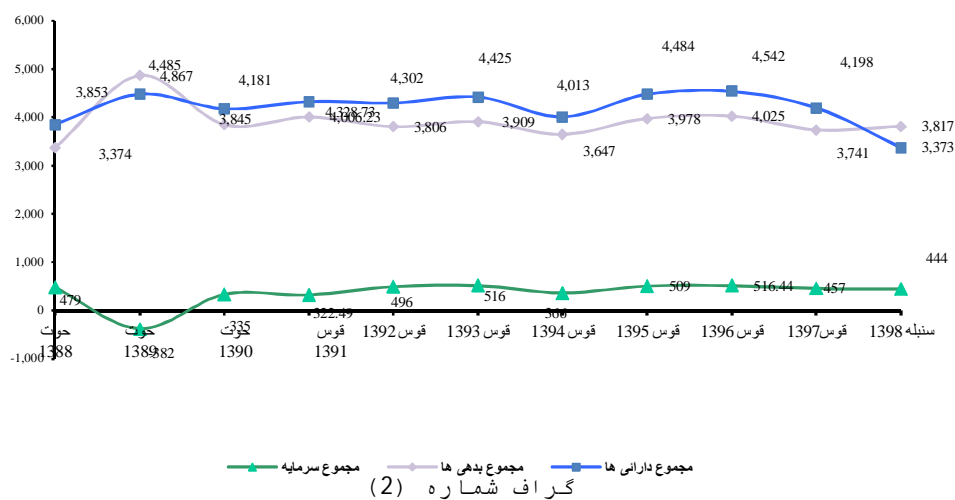
6.1 مجموع دارایی ها

مجموع دارایی های نظام بانکی از قرار سنبله 1398 بالغ بر 298.27 میلیارد افغانی (3.81 میلیون دالر) میگردد که در مقایسه با 3.33 فیصد رشد دوره قبلی (سنبله 1397)، به اندازه 3.20 فیصد در این دوره کاهش کرده است. کاهش فوق الذکر در مجموع دارایی های نظام بانکی عمدتاً بلاثر بسته شدن فرع یک بانک خارجی، پرداخت سود سهم و برداشت سپرده ها میباشد. با مرور جزئیات مجموع دارایی ها بنظر می رسد که کاهش در ارقام چون اوراق سرمایه‌داری دافغانستان بانک و طلبات بین بانکی قابل ملاحظه میباشد.

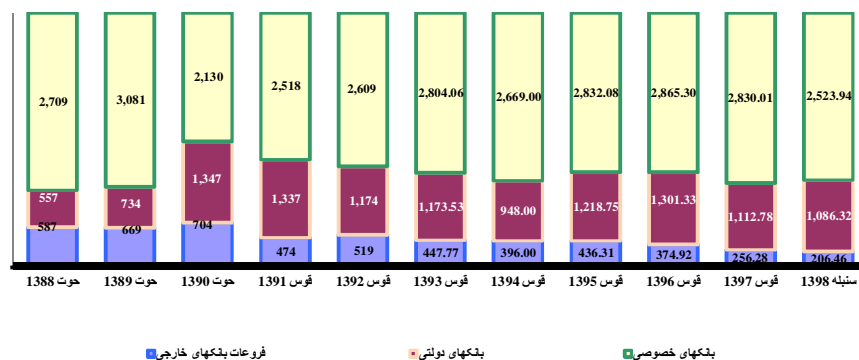
با توجه به افزایش مجموع دارایی ها در سطح گروه های بانکهای خصوصی، بانکهای دولتی و فروع بانکهای خارجی در مقایسه با دوره قبلی (سنبله 1397) به ترتیب شاهد 1.50 فیصد، 2.50 فیصد و 22.45 فیصد کاهش می‌باشند از قرار

فیصدی مجموع دارایی های نظام بانکی، بانک های خصوصی با سهم 66.12 فیصد در رده اول، بانک های دولتی با 28.46 فیصد سهم در رده دوم و متعاقباً فروع بانکهای خارجی با 5.40 فیصد سهم در رده اخیر قرار دارد. گراف شماره (2) روند رشد مجموع دارایی های نظام بانکی از سال 1388 هجری شمسی الی سنبله سال 1398 ترسیم گردیده است، جهت معلومات بیشتر میتوان به گراف ذیل مراجعه نمود.

روند مجموع دارایی ها، بدهی ها و سرمایه نظام بانکی (به میلیون دالر)

سهم گروپ های بانکی در مجموع دارایی های سیستم بانکی طی چند سال (ارقام به میلیون دالر)

گراف شماره (3)

در جدول ذیل دارایی های تمام بانکهای تجارتي و فروع بانکهای خارجی از قرار فیصدی مجموع دارایی

های نظام بانکی ارائه گردیده است:

داری های نظام بانکی به ترتیب نزولی از قرار ماه سنبله 1398 (سپتمبر 2019)			
شماره	بانکها	داری ها (میلیون افغانی)	فیصدی از قرار مجموع داری های نظام بانکی
1	بانک بین المللی افغانستان	66,352.63	22.25
2	بانک ملی افغان	43,349.57	14.53
3	عزیزی بانک	39,911.39	13.38
4	پشتنی بانک	22,070.09	7.40
5	میوند بانک	21,007.29	7.04
6	نوی کابل بانک	19,476.00	6.53
7	افغان یونایتد بانک	19,340.40	6.48
8	بانک اسلامی افغانستان	16,535.94	5.54
9	غضنفر بانک	11,637.33	3.90
10	بانک الفلاح لمیتد	11,326.85	3.80
11	آرین بانک	11,301.70	3.80
12	فرست مایکرو فایننس بانک	11,159.08	3.74
13	نشنل بانک آف پاکستان	4,807.69	1.61
		298,275.96	100.00
			مجموع ه

جدول

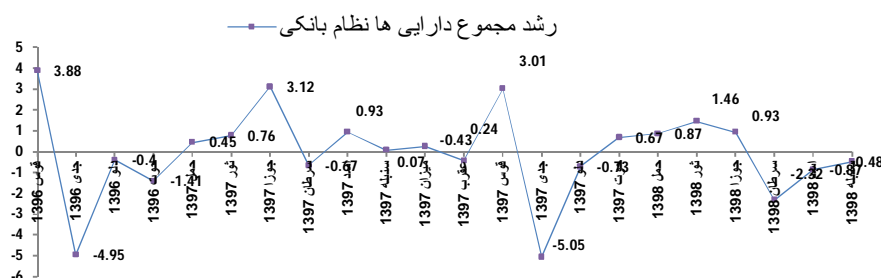
3

6.1.1 روند مجموع دارایی ها

مجموع دارایی های نظام بانکی در جریان سال مالی 1397 بیشتر دارای روند صعودی بوده که در ماه جوزا و قوس 1397 دارای بیشترین رشد میباشد، که در اثر افزایش طلبات بین البانکی بخصوص در حسابات دالر میباشد. این در حالیست که در جدی 1396 به پایین ترین نقطه کاهش رسیده است که بابت کاهش در پول نقد در خزانه و طلبات بالای دافغانستان بانک که در سپرده های یک شبه و اوراق سرمایوی دافغانستان بانک قابل ملاحظه بوده صورت گرفته است.

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با ماه گذشته (اسد 1398) به اندازه 0.48 فیصد بابت برداشت سپرده ها افت کرده است. در حین زمان بررسی جزئیات مجموع دارایی ها نشان میدهد اقلام که در آن کاهش به وجود آمده است شامل حسابات پول نقد در خزانه، طلبات بین البانکی و سایر دارایی ها میباشد.

برای وضاحت بیشتر موضوع در گراف شماره (4) تفصیل رشد دارایی های نظام بانکی ارائه گردیده است.

گراف شماره (4)

6.2 مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرار ماه سنبله 1398 (سپتمبر 2019) بالغ بر 42.37 میلیارد افغانی (542.20 میلیون دالر) میگردد که 14.21 فیصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل میدهد، و در مقایسه با دوره قبلی (سنبله 1397) که بالغ بر 43.30 میلیارد افغانی میگردد، 14.05 فیصد مجموع دارایی ها را تشکیل میدهد و به اندازه 5.47 فیصد افزایش داشت، در دوره فعلی (سنبله 1398)، به اندازه 2.14 فیصد کاهش را نشان میدهد. کاهش متذکره در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض صورت گرفته است.

از مجموع قروض ناخالص نظام بانکی، قروض افغانی نظام بانکی بالغ بر 20.43 میلیارد افغانی (262 میلیون دالر) می باشد که 48.23 فیصد مجموع قروض ناخالص و به اندازه 6.85 فیصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل می دهد که این رقم نظر به دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 17.47 فیصد افزایش نموده است، افزایش متذکره عمدتاً بابت اعطای قروض جدید و استفاده

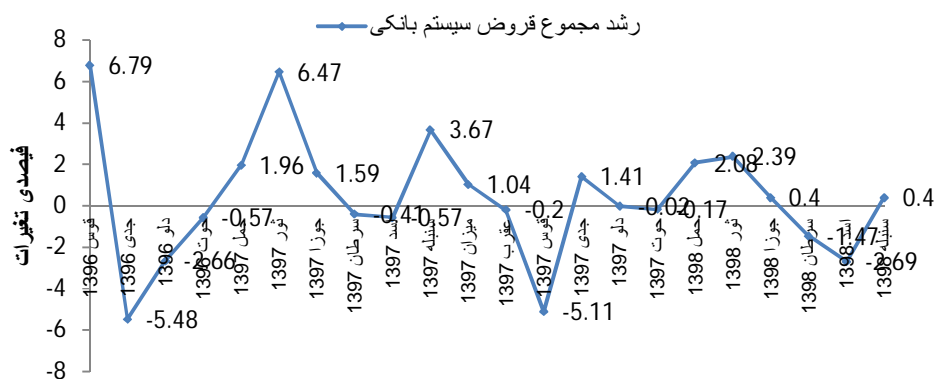
مزید از قروض اضافه برداشت می‌باشد. قروض دالری نظام بانکی بالغ بر 21.85 میلیارد افغانی (280 میلیون دالر) می‌گردد که 51.56 فیصد مجموع قروض و 7.33 فیصد مجموع دارایی‌ها را تشکیل داده و به اندازه 15.15 فیصد در اثر حذف و تصفیه قروض نظر به سنبله سال 1397 کاهش کرده است.

باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قروضه دهی با سهم 87.34 فیصد مجموع قروض پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 11.84 فیصد در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی با 0.81 فیصد سهم در رده پائینی قرار دارد.

6.2.1 رشد ماهانه مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی در جریان سال مالی 1397 بیشتر دارای روند نزولی می‌باشد. که در ماه جدی 1396 و قوس 1397 قابل ملاحظه بوده. کاهش متذکر در ماه های یاد شده از درک حذف و تصفیه قروض صورت گرفته است.

مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی ان (اسد 1398) به اندازه 0.40 فیصد عمدتاً بابت استفاده مزید از قروض اضافه برداشت و افزایش نرخ دالر در مقابل پول افغانی صعود نموده است. جهت معلومات بیشتر روند قروض به گراف شماره (5) مراجعه گردد.

گراف شماره (5)

صنف بندی مجموعه قروض نظام بانکی (ارقام به میلیون افغانی)

اقلام	سنبله 1398 (سپتمبر 2019)	اسد 1398) (اگست 2019)	فیصدی % از مجموع قروض ناخالص	% رشد
قروض الحصول ⁴ صعب	5,573	5,185	13.15	7.48
قروض معکوساً صنف بندی شده ⁵	8,186	8,052	19.32	1.66
قروض در کتگوری تحت نظر ⁶	5,395	6,225	12.73	-13.33
قروض حذف شده ⁷	9.54	11.02	0.02	-13.43

جدول 4

کیفیت قروض نظام بانکی در اخیر ماه سنبله 1398 همچنان نگران کننده است، و قروض صعب الحصول 13.15 فیصد مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی را احتوا نموده است، و در مقایسه با ماه قبلی آن از لحاظ مبلغ و فیصدی مجموع قروض افزایش کرده است. افزایش ذکر شده در اثر بدتر شدن وضعیت قروض که به دو بانک مربوط میشود، صورت گرفته است. این در حالیست که قروض صعب الحصول 18.22 فیصد سرمایه مقرراتی سکتور بانکی را تشکیل میدهد. از جمله 13.15 فیصد قروض صعب الحصول 10.28 فیصد (78.17) فیصد مجموع قروض صعب الحصول و 14.24 فیصد مجموع سرمایه مقرراتی سکتور بانکی) آن مربوط به سه بانک خصوصی میباشد. ضمناً، این بانکها در مجموع 55.92 فیصد مجموع قروض ناخالص و 26.81 فیصد سرمایه مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینمایند. در ضمن نسبت قروض صعب الحصول خالص نظام بانکی 4.76 فیصد میباشد.

از مجموع 5.57 میلیارد افغانی قروض صعب الحصول به مبلغ 5.14 میلیارد آن مربوط بانکهای خصوصی میباشد، که 12.13 فیصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی (92.25) فیصد مجموع قروض صعب الحصول نظام بانکی) را تشکیل میدهد و به مبلغ 432 میلیون افغانی آن مربوط یک بانک دولتی که 1.02 فیصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی (7.75) فیصد مجموع قروض صعب الحصول نظام بانکی) را احتوا نموده است.

قروض صعب الحصول قروض صعب الحصول و پیش پرداخت های که مبلغ اصلی/یا تکتانه آن برای مدت 121-480 روز و بیشتر از آن وصول نشده و باقی بماند (مشکوک و

خساره)⁴

قروض معکوساً صنف بندی شده دارایی های که مبلغ اصلی دارایی و/یا تکتانه آن برای 120-61 روز وصول نشده و باقی مانده باشد (تحت المعیار)، قروض⁵ صعب الحصول و پیش پرداخت های که مبلغ اصلی/یا تکتانه آن برای مدت 121-480 روز وصول نشده و باقی بماند (مشکوک)

قروض در کتگوری تحت نظر دارایی های که مبلغ اصلی دارایی و/یا تکتانه آن برای 31 الی 60 روز وصول نشده و باقی مانده باشد (تحت نظر)

قروض حذف شده قروض صعب الحصول و پیش پرداخت های که اصل مبلغ و/یا تکتانه آنها برای مدت 481 روز یا بیشتر از آن پرداخت نشده باقی بمانند. این کتگوری قروض باید در بیلاتنس شیت بانک برای مدت 12 ماه بمنظور حصول دوباره و صد درصد (100%) تامین جبران خساره نگهداری شده و بعد از سپری شدن 12 ماه از بیلاتنسیت بانک به صورت انی حذف میگردد.

قروض متوسط، کوچک و قروض نظام بانکی (ارقام به میلیون افغانی)

اقلام	سنبله 1398	جوزا 1398	فیصدی % از مجموع قروض ناخالص
قروض متوسط	1,191	1,182	2.71
قروض کوچک	956	1,062	2.17
قروض خرد (Micro)	4,520	4,855	10.27

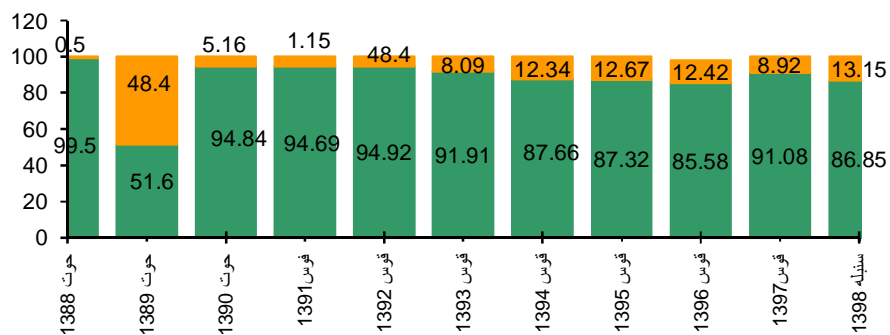
جدول 5

در جدول ذیل تفکیک قروض ناخالص نظام بانکی از قرارماه سنبله 1398 ارائه گردیده است.

بانک	قروض ناخالص (ارقام به میلیون افغانی)
بانکهای دولتی	5,017.25
بانکهای خصوصی	37,011.52
فروع بانکهای خارجی	344.13
مجموعه	42,372.90

جدول 6

نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع قروض ناخالص

■ قروض قابل حصول ■ قروض صعب الحصول

گراف شماره (6)

به اساس ارقام ماه سنبله 1398 توزیع قروض در ولایات و در سکتورهای مختلف در جدول ذیل ارائه گردیده است. در توزیع جغرافیائی و نهادی قروض نظام بانکی تنوع صورت نه گرفته است، ولی توقع میرود که باگذشت زمان توزیع قروض متنوع گردد.

توزیع قروض در ولایات (از لحاظ جغرافیائی) در جدول ذیل ارائه گردیده است:

شماره	ولایات	مبلغ قرضه (به میلیون افغانی)	از قرار فیصدی مجموع قروض
1	کابل	30,257.47	71.41
2	بلخ	3,961.23	9.35
3	هرات	3,533.99	8.34
4	بادغیس	1,215.81	2.87
5	کندهار	921.36	2.17
6	بدخشان	463.04	1.09
7	بغلان	399.57	0.94
8	بامیان	262.94	0.62
9	فاریاب	261.93	0.62
10	جوزجان	237.17	0.56
11	سرپل	178.18	0.42
12	پروان	169.69	0.40
13	ننګرهار	167.31	0.39
14	سمنګان	134.42	0.32
15	تخار	133.97	0.32
16	کنډز	67.45	0.16
17	سایر	7.37	0.02
	مجموعه	42,372.90	100.00

جدول 7

توزیع سکتوری قروض در جدول ذیل از قرار ماه سنبله سال 1398 به تفصیل ارائه میگردد:

سکتور	فیصدی از قرار مجموع قروض
1 رهنی و تعمیراتی	8.22%
ساختمانی و تعمیراتی	8.22%

8.90%	پروژه های زیربنائی	2
0.08%	انرژی	
2.74%	سرب و راه آهن	
0.37%	بند ها	
0.49%	معادن	
5.23%	سایر پروژه های زیربنائی	
10.82%	تولیدات و صنعت	3
4.43%	تولیدات فلزی چرمی پلاستیکی لاستیکی چوبی و کاعذی	
4.04%	تولیدات و صنایع ماشینی خدمات	
2.35%	سمنت وسایل و مواد ساختمانی	
46.15%	تجارت	4
1.85%	نساجی	
4.66%	تجارت عمده	
0.25%	ماشین الات	
12.73%	پترولیم و روغنیات	
1.73%	پرزہ جات	
2.68%	وسایل برقی	
3.78%	سمنت و مواد ساختمانی	
7.05%	مواد غذائی	
8.48%	سایر اقلام	
2.95%	تجارت های پرچون	
19.94%	خدمات	5
0.03%	تعلیم و تربیه	
2.49%	هوتل و رستوانت	
6.49%	مخابرات	
4.00%	ترانسپورت زمینی	
0.98%	ترانسپورت هوائی	
1.47%	صحت و بهداشتی	

1.85%	نشریات مطبوعات و چاپخانه ها	
2.65%	سایر خدمات	
3.57%	6 زراعت، مالداري و فارم	
0.42%	زراعت	
3.15%	مالداري و فارم	
2.40%	7 قروض مصرفي	
0.00%	8 قروض رهنی مسکونی به اشخاص انفرادی	
100.00%	مجموعه	

جدول 8

جزئیات عمومی شرکاء مسفء در کشور نظر به ماه سرطان 1398 از لحاظ تعداد مؤسسات در مرکز، ولایات، و ناحیه ها و همچنان از نظر تعداد مشتریان، مقروضین، مبالغ قروض، فیصدی مشتریان اناث، مقروضین اناث، وغیره در جدول ذیل ارائه گردیده است:

4	تعداد شرکا مسفا
14	ولایات
82	ولسوالی
269,671	مشتریان
135,409	مقروضین
1,369,515	تعداد قروض اعطاء شده
94.69	مبلغ قروض اعطاء شده (میلیارد افغانی)
135,409	تعداد قروض باقی مانده
8.81	مجموعه قروض ناخالص باقی مانده (میلیارد افغانی)
2.69	پس انداز باقی مانده رضاکارانه مشتریان (میلیارد افغانی)
29.6	فیصدی مشتریان اناث
48,369	مقروضین زن

1.75	قروض در قرا و قصبات (میلیارد افغانی)
7.05	قروض در شهرها (میلیارد افغانی)
www.misfa.org.af	منبع و ماخذ

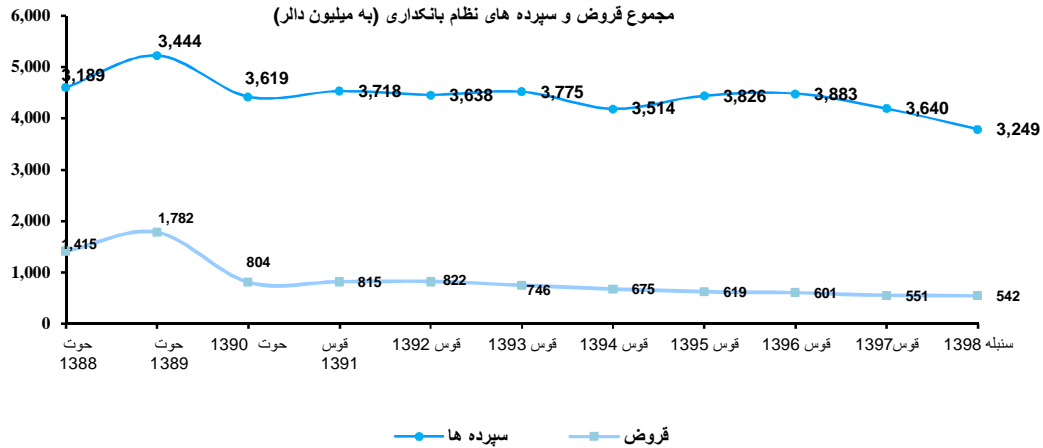
جدول 9

6.3 مجموع امانات/ سپرده ها

سپرده ها منبع اساسی تمویل و بزرگترین بخش بدهی های نظام بانکی را احتواء نموده و متشکل از سپرده های مشتریان و سپرده های بین بانکی میباشد، که از قرار ماه سنبله سال 1398 بالغ بر 253.91 میلیارد افغانی (3.24 میلیارد دالر) گردیده، 96.34 فیصد مجموع بدهی های نظام بانکی را تشکیل میدهد. و در مقایسه با 264.93 میلیارد افغانی (3.50 میلیارد دالر) و 4.74 فیصد افزایش در دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 4.15 فیصد در این دوره (سنبله 1398) کاهش نموده است. از مجموع سپرده ها، سپرده های مشتریان بالغ بر 249.05 میلیارد افغانی (3.18 میلیون دالر) گردیده و 98.08 فیصد مجموع سپرده ها احتوا نموده است. در ضمن به اندازه 4.07 فیصد طی دوره یاد شده کاهش نموده است. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها عمدتاً ناشی از برداشت ها توسط مشتریان که در نوع جاری و میعادى صورت گرفته است، میباشد.

سپرده های افغانی مشتریان نظام بانکی بالغ بر 73.69 میلیارد افغانی (943 میلیون دالر) گردیده که 29.58 فیصد مجموع سپرده های مشتریان نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 0.17 فیصدافزایش یافته است. سپرده های دالری مشتریان نظام بانکی بالغ بر 160.58 میلیارد افغانی (2.05 میلیارد دالر) گردیده که 64.47 فیصد مجموع سپرده های مشتریان نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 4.24 فیصد کاهش کرده است که از بابت کاهش درر سپرده های دالری طی دوره یاد شده میباشد. بانکهای خصوصی بلندترین سهم یعنی 67.09 فیصد مجموع سپرده های نظام بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروع بانکهای خارجی بالترتیب 27.78 فیصد و 5.12 فیصد مجموع سپرده های نظام بانکی را تشکیل میدهند. روند مجموع سپرده ها و مجموع قروض در جدول ذیل ترسیم گردیده است.

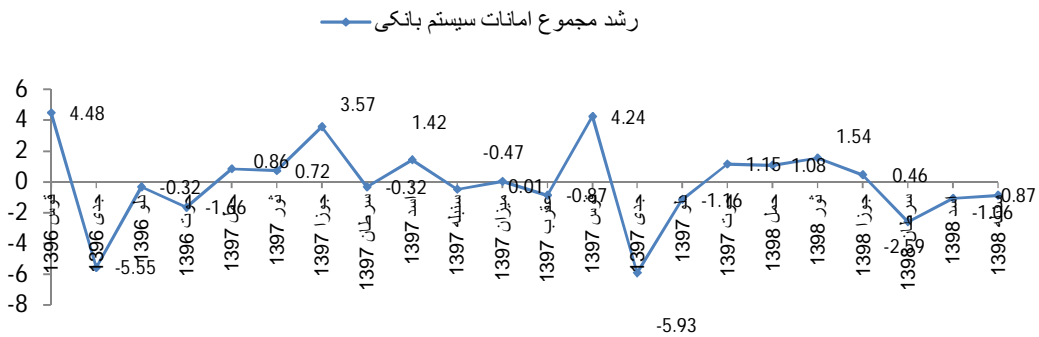

گراف شماره (7)

6.3.1 رشد ماهانه مجموعه سپرده ها

مجموع سپرده های نظام بانکی طی سال مالی 1397 بیشتر دارای روند صعودی بوده. که در ماه جوزا و قوس 1397 قابل ملاحظه میباشد و در اثر افزایش در سپرده های جاری مشتریان بوجود آمده است.

مجموع سپرده های نظام بانکی در ماه فعلی در مقایسه با ماه قبلی ان به اندازه 0.87 فیصد کاهش دارد که بابت برداشت سپرده ها که در نوع سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه بوده، میباشد. در گراف شماره (8) روند رشد مجموع امانات نظام بانکی جهت وضاحت بیشتر ارائه گردیده است.

گراف شماره (8)

ترکیب امانات در اخیر ماه سنبله 1398 (میلیون افغانی)			
شاخص	سپرده های مشتریان	سپرده های بین بانکی	مجموع سپرده ها
جاری	180,253.75	1,622.91	181,876.66

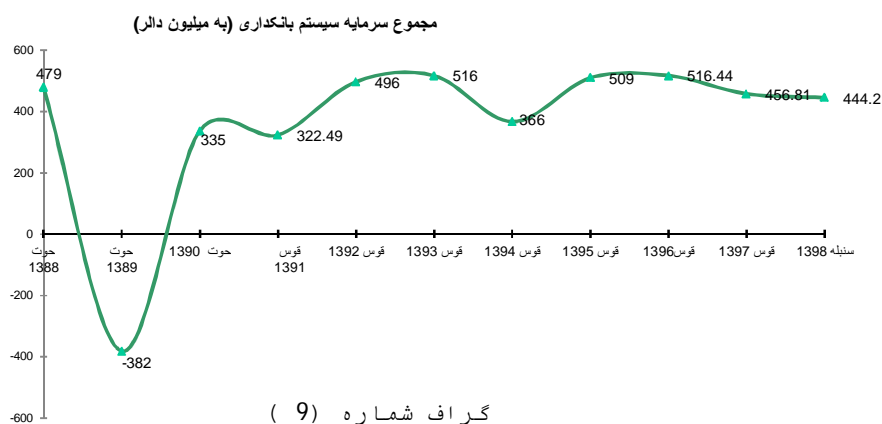
20,463.79	3233.11	17,230.68	میعدای
51,578.01	3.56	51,574.74	پس انداز
253,918.75	4,859.58	249,059.17	مجموعه

جدول 10

6.4 مجموع سرمایه

نظام بانکی دارای سرمایه کافی می‌باشد، که به اندازه 11.64 فیصد مجموع دارایی‌ها را تشکیل می‌دهد. سرمایه مالی نظام بانکی به اساس ماه سنبله سال 1398 بالغ بر 34.71 میلیارد افغانی (444.20 میلیون دالر) می‌گردد، که در مقایسه با دوره قبلی (سنبله 1397) که بالغ بر 35.64 میلیارد افغانی (471.85 میلیون دالر) می‌گردید، به اندازه 2.62 فیصد کاهش را نشان می‌دهد، که عمدتاً در اثر پرداخت سود سهام و بسته شدن فرع یک بانک خارجی می‌باشد. به همین ترتیب، فیصدی نسبت سرمایه مقرراتی نظام بانکی 25.84 فیصد می‌باشد که در مقایسه با 26.43 فیصد در سنبله 1397 به اندازه 0.59 فیصد کاهش را نشان می‌دهد.

از قرار ماه سنبله 1398 نسبت سرمایه مقرراتی تمام بانکها بالاتر از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی قرار دارند.

6.5.1 به طور ماهانه

نظام بانکی در ماه جاری (سنبله 1398- سپتمبر 2019) به مبلغ 123 میلیون افغانی مفاد خالص نموده است، که در مقایسه ماه قبلی به مبلغ 56 میلیون افغانی افزایش نموده بهبود را نشان میدهد. از جمله 13 بانک بطور مجموع پنج بانک در ماه فعلی (سنبله 1398) جمعاً به مبلغ 86 میلیون افغانی ضرر نموده اند که در ماه گذشته (اسد 1398) این تعداد به پنج بانک میرسید و به مبلغ 292 میلیون افغانی ضرر نموده بود. مفاد نظام بانکی در ماه فعلی عمدتاً بابت افزایش در مفاد به غیر از تکتانه که عمدتاً از حصولی قروض میباشد، مفاد بابت ارزشگذاری مجدد اسعار خارجی از درک افزایش در نرخ اسعار خارجی در مقابل پول افغانی، مفاد بابت فروش اوراق بهادار آماده برای فروش و کاهش در مصارف عملیاتی که در مصارف معاشات (در ماه قبل از درک بخشی مصارف معاشات افزایش داشت) میباشد، صورت گرفته است. در حالیکه ذخیره جبران خساره در اثر بدتر شدن وضعیت قروض و مصارف مالیات افزایش و مفاد تکتانه خالص کاهش کرده است.

میدیان یا ارزش وسطی (Spread) یا تفاوت میان تکتانه قروض و تکتانه امانات جدید که سنجش مثریت عملیاتی بانک میباشد در ماه فعلی 10.27 فیصد میباشد که در مقایسه با ماه قبلی (اسد 1398) به اندازه 0.22 فیصد افزایش دارد. سپرید سه بانک در ماه جاری (سنبله 1398) پایینتر از میدیان نظام بانکی قرار دارد، و برای هفت بانک (Spread) قابل محاسبه نمیباشد.⁸

6.5.2 مفادآوری نظام بانکی به طور مجموعی (جنوری- سپتمبر 2019 – جدی 1397- سنبله 1398):

از لحاظ مفاد آوری در سه ربع اول سال مالی 1398 (سپتمبر 2019) نظام بانکی در مفاد قرار دارد. نظام بانکی در این دوره به مبلغ 1.44 میلیارد افغانی (18.47 میلیون دالر) مفاد خالص نموده است، در حالیکه در دوره مشابه قبلی نظام بانکی به مبلغ 1.01 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده بود، که بهبود را نشان میدهد. در نتیجه مفاد فوق الذکر نسبت برگشت بر دارایی ها در مقایسه با 0.45 فیصد در سنبله 1397 به 0.58 فیصد در این دوره (سپتمبر 1398) افزایش نموده است.

دلیل عمده افزایش در مفاد نظام بانکی در سه ربع اول سال مالی 1398 در مقایسه با دوره مشابه قبلی آن، افزایش در مفاد تکتانه خالص که بابت افزایش در سرمایه گذاری های مفادی میباشد، افزایش در مفاد بدون تکتانه از درک حصولی قروض، فیس و کمیشن بابت تضمینات بانکی و معاشات کارمندان دوایر دولتی، مفاد ناشی از فروش اوراق بهادار، افزایش در مفاد بابت ارزشگذاری مجدد اسعار خارجی به دلیل افزایش نرخ اسعار خارجی و کاهش در مصارف مالیات میباشد. این در حالیست که مصارف به غیر از تکتانه و ذخیره جبران خساره طی این دوره افزایش داشته است.

طوریکه در گراف ذیل بنظر می رسد، در سطح گروهی بانکهای دولتی، بانکهای خصوصی و فروع بانکهای خارجی در مفاد قرار دارند. بیشترین بخش مفاد نظام بانکی را بانکهای دولتی تشکیل میدهد که بالغ بر 735.23 میلیون

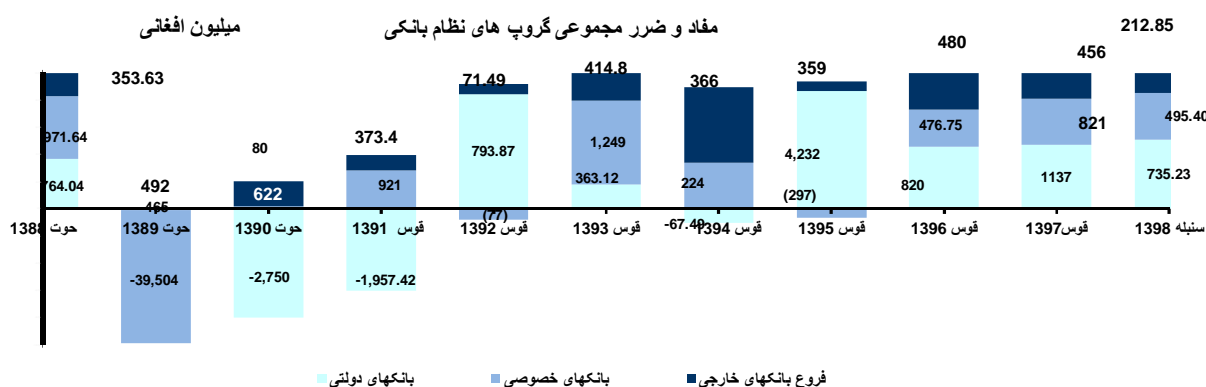
⁸ چون سپرید (تفاوت میان تکتانه قروض جدید و تکتانه امانات جدید) بطور ماه وار محاسبه میشود. از اینرو اگر یک بانک در جریان یک ماه هیچ قرض یا امانات جدید و یا هر دو را نداشته باشد، سپرید آن بانک یا بانکها قابل محاسبه نمیباشد.

افغانی گردیده (51 فیصد مفاد خالص سکتور بانکی) و نسبت برگشت بر دارایی آنها بطور سالانه (annualized) 1.14 فیصد میباشد. بانکهای خصوصی به مبلغ 495.40 میلیون افغانی مفاد خالص نموده (34 فیصد مفاد خالص سکتور) و نسبت برگشت بر دارایی آنها بطور سالانه (annualized) 0.33 فیصد ثبت شده است، در حالیکه گروپ فروع بانکهای خارجی به مبلغ 212.85 میلیون افغانی مفاد خالص نموده (15 فیصد مفاد خالص سکتور) که نسبت برگشت بر دارایی آنها در حدود 0.57 فیصد میباشد.

بطور کل به تعداد سه بانک جمعاً به مبلغ 168 میلیون افغانی ضرر نموده اند که در دوره قبلی (سنبله 1397) که در آن ضرر مجموعی به سه بانک مربوط می شد، و بالغ بر 859 میلیون افغانی می گردید. با یاد آور شد که بر بنیاد عاید اساسی یا Core Income شش بانک در ضرر قرار دارد که در دوره قبلی این تعداد به نیز به هشت بانک میرسید.

نفع و ضرر نظام بانکی در گراف شماره (10) بتفکیک بانک های دولتی، خصوصی، و فروع بانکهای خارجی ارائه می گردد.

گراف شماره (10)

6.6 سیالیت

در کل نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15 فیصد و نسبت سریع سیالیت 20 فیصد) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع نظام بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان از قرارماه سنبله سال 1398، 60.68 فیصد میباشد که در مقایسه با 79.12 فیصد در دوره قبلی (سنبله 1397) به اندازه 18.44 فیصد در این دوره (سنبله 1398) کاهش یافته است.

حسب گزارش های مالی ماه سنبله 1398، نگرانی از تمرکز بیشتر امانات مشتریان نظام بانکی بر امانات بزرگ مشتریان (امانات که بیشتر از 5 میلیون افغانی باشند) وجود دارد. این امانات بزرگ در حدود 58.77 فیصد مجموع امانات مشتریان را تشکیل داده و متشکل از 5242 حساب است، که از لحاظ نقدینگی بسیار مهم پنداشته میشود و یکی از اقلام بدهی های مفر محسوب می شود. برعلاوه حد اوسط امانات بزرگ 27.92 میلیون افغانی میباشد که نسبت به 27.04 میلیون افغانی در ربع قبلی افزایش نموده است.

6.7 وضعیت باز اسعار خارجی

مؤسسات بانكدارى در كل در مطابقت با حدود تعيين شده د افغانستان بانك
برای و وضعیت باز عمومی اسعاری (±40 فیصد) و وضعیت باز انفرادی اسعاری
(±20 فیصد) قرار دارد، البته به استثنای سه بانك که از حد تعیین شده برای
وضعیت باز عمومی و انفرادی اسعاری (دالر و یورو طویل المدت) تخطی
نموده اند.

در جدول ذیل از قرار ماه سنبله سال 1398 تعداد کارمندان،
مقروضین، امانت گذاران و سایر مشتریان ارائه گردیده است:

مشخصات	تعداد
کارمندان داخلی	9,399
کارمندان خارجی	66
مقروضین	67,376
امانات گذاران	3,837,216
تعداد دوسیه های که رئیس شرکت یا معاون آن طبقه اناث باشد	14,200
سایر مشتریان ⁹	7,651

جدول 11

⁹ تعداد سایر مشتریان که تضمینات بانکی، لیترا آف کرایدیت و سایر تضمینات و تعهدات داشته باشند.